

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

SCHETS VAN EEN GERECHTELIJKE HERVORMING

Inleiding.

Op de drempel van een nieuw tijdperk van West-Europa kan men een gerechtelijke hervorming slechts zien van een Westeuropees standpunt.

Het innemen van dit standpunt vergt voor de landen van West-Europa geen grote inspanning, althans ten aanzien van het hier behandelde vraagstuk, omdat nagenoeg alle Europese landen voor het burgerlijk proces een gemene grondslag hebben, namelijk de Franse Code de procédure civile van 1806.

Inderdaad, alle codices van burgerlijk procesrecht hebben als voornaamste voedingsbodem de Franse regeling van 1806 en de verre eenheid van Europa op dit punt heeft men in niet geringe mate te danken aan de napoleontische oorlogen en hun gevolgen, en inzonderheid wat Duitsland betreft, daar zoniet aldaar wellicht een gans autonome rechtsordering zou zijn ontstaan met als grondslag de aanknoping met het eigen verleden.

Het is gelukkig geheel anders gegaan. De uitstraling van het Frans procesrecht begint met de nagenoeg letterlijke overname door Nederland, in 1838, om zelfs niet te gewagen van de onmiddellijke invoering en het volledig behoud, in België, en loopt over de Italiaanse codex van 1865, over de Duitse Zivilprozessordnung van 1877, gevolgd door de Spaanse regeling van 1881 en de Oostenrijkse wetgeving van 1895 tot aan de nieuwe Italiaanse codex van 1942.

Indien men nu de aanvullingen en wijzigingen over-schouwt die die verschillende wetgevingen hebben doorgemaakt, dan stemt het tot bescheidenheid te moeten vaststellen dat in veel gevallen men heeft teruggegrepen, al was het onbewust, tot wat uit de oude grondslag van de Code de procédure civile, namelijk de Ordonnance van 1667 door de Code van 1806 was geweerd geworden.

Men denke slechts aan de vereenvoudiging van de pleegvormen van het beslag onder derden, die deze was van de Ordonnance en geweerd werd door de Code wegens misbruiken en rechtsonzekerheid.

Men denke ook aan het mondeling debat als hoofdbestanddeel der instructie en het vreemde verschijnsel dat een wetgeving (die van Italië, van 1942), ze als essentieel aanziet, dan wanneer een ander in tegengestelde zin wordt gewijzigd (de Duitse ZPO, in 1924), in de zin van een geschreven instructie.

Men denk ten slotte aan de processuele passiviteit van de rechter tegenover de processuele ongebreidelde macht van partijen. De Franse wetgever, onder de indruk van de abusieve evocaties vanwege de canonieke rechters luidde het tijdperk in van wat in Duits recht, in 1923 als een euvel werd ingedijkt, namelijk de «Parteiherrschaft» en waarbij de weg werd opgegaan die in de recente Franse regeling zijn eindpunt vond in wat als een nieuw hoofdmoment voorkomt, namelijk de toebedeling van de leiding van de instructie aan een rechter, al dan niet van de zetel, de «giudice istruttore» reeds opgenomen in de Italiaanse codice van 1942 (art. 176).

Opmerkelijk is ook hoe in alle landen het collegiaal rechtssysteem geleidelijk de plaats heeft moeten ruimen voor de alleenzettelende rechter, regeling ingevoerd in 1919 in België, in 1923 in Duitsland en in 1937 in Nederland, om er slechts enkele te vernoemen.

Daarbij aansluitend is het streven naar uitbreiding van de bevoegdheid van de laagste rechter, de vrederechter, beweging die reeds bij de wet van 18 april 1874 in Nederland werd ingezet en strekkende «tot overbrenging van enkele bevoegdheden der arrondissementsrechtbanken bij de kantonrechters» en zich ook in Duitsland voordoet, waar door de wet van 1 juni 1906 de bevoegdheidsgrens van de ambtsrechter op het dubbel van het gestelde bedrag wordt gebracht. De ontwikkeling in België is meer dan genoeg bekend.

Deze bondige schets zou tot een lijvig boekdeel uitgroeien moest men nauwgezet alle draden willen ontspinnen die in de onderscheiden landen over en weer geweven werden. Men zou er de grondslag van een Europees burgerlijk procesrecht in terugvinden of er uit kunnen afleiden.

Indeling.

We verdelen dit bondig overzicht in drie onderdelen, resp. gewijd aan de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging.

We behouden die driedelige indeling hoewel ze in de meeste wetgevingen niet voorkomt.

Meestal wordt inderdaad de regeling der bevoegdheid ofwel gevoegd bij deze der rechtspleging, zoals zulks het geval is in de Code de procédure civile van 1806 en nog het geval is in de Italiaanse Codice van 1942, ofwel ondergebracht bij de regeling van de ge-

rechtelijke organisatie, zoals zulks, voor een deel het geval is in de Duitse Gerichtsverfassung van 1877, die nog steeds geldig is.

Soms komt de regeling van de procedurale bevoegdheid of algemene bevoegdheid voor in de regeling der rechtspleging, omdat ze betrekking heeft op de bepaling van de bevoegdheid ingevolge het bedrag der vordering, de meerheid van vorderingen, de tegeneis enz., wat het geval is in de Duitse Zivilprozessordnung, en wordt de bijzondere bevoegdheid geregeld bij de gerechtelijke organisatie.

Het onderscheid tussen relatieve rechterlijke bevoegdheid (welke van de bevoegde rechters is bevoegd?) en de absolute rechterlijke bevoegdheid (welke rechter is bevoegd?) komt voor in het Nederlands procesrecht, waarvan de eerste door het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt geregeld en de tweede beheerst wordt door de wet «op de Zamenstelling der rechterlyke magt en het Beleid der Justitie» (van 18 april 1827), m.a.w. door de wet op de rechterlijke organisatie.

In het Italiaanse procesrecht (Codice van 1942) begint het Wetboek met een uitgebreide regeling gewijd aan de «Organi giudiziari», omvattend al de regelen die de vaststelling van de bevoegdheid beheersen met inbegrip van de toedeling van rechtsmacht aan de rechtsorganen, met uitzondering van het Hof van Cassatie en van het Hof van Beroep.

Alleen de Belgische wetgeving maakt een scherp onderscheid tussen bevoegdheid en rechtspleging in die zin dat ze het Wetboek van rechtsvordering doet voorafgaan door een Voorafgaandelijk Boek waarvan slechts de eerste titel werd uitgevaardigd door de wet van 25 maart 1876.

Die wet, genaamd de wet op de bevoegdheid, is een doctrinaal meesterwerk dat zijns gelijke in de verwante wetgevingen niet vindt, doch waarvan men de bepalingen weervindt in andere wetgevingen.

Kenschetsend is in dit opzicht de Italiaanse codex van 1942, die in dit opzicht veel gelijkenis vertoont met de Belgische wet op de bevoegdheid.

De vraag, te weten of de regeling der bevoegdheid moet voorkomen als een zelfstandige regeling dan wel als een inleiding tot of een onderdeel van de regeling der bevoegdheid is van louter juridisch-technische aard.

Het kan inderdaad niet ontkend worden dat een absolute scheiding, op het plan der beginselen, onmogelijk kan doorgevoerd worden omdat ten aanzien van meerdere vraagstukken en talrijke detailpunten de beide regelingen van bevoegdheid en rechtspleging noodzakelijkerwijze samenvloeien.

I. Rechterlijke Organisatie

1. Algemeenheden

Inleiding.

De moderne strekkingen in de staatsleer vertonen dit angstwekkend verschijnsel dat hun grondslag of doelstelling niet meer de staatsrechtsleer is doch alleen de staatsleer met als gevolg een achteruitstelling van de judicature.

Dit streven vindt men op duidelijke wijze vertolkt in twee exponenten van tegengestelde strekking, namelijk de laatste Franse grondwet en de staatsleer van Sovjet-Rusland, met dien verstande evenwel dat in het laatste rechtsstelsel er een merkbare vooruitgang te bespeuren valt in de zin van een ontwikkeling van het juridische als vertolking meer van rechten dan van plichten.

Hoofdmoment van de staatsrechtsleer is dat, hoewel

de rechtsmacht alleen aan de staat toekomt, als schepper en bron van alle recht, ook onder vorm of als gevolg van de «Autolimitation» die de staat zich oplegt, zoals dit op het einde der 19e eeuw door Georg Jellinek werd uitgedrukt, de staat niettemin de uitoefening van zijn rechtsmacht uit zijn handen geeft en toevertrouwt aan een van de Uitvoerende Macht zelfstandige Rechterlijke Macht, die alleen aan de wet is onderworpen, zoals dit nog in de recente Duitse rechtsleer wordt voorgehouden (door Rosenberg, Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts, München, 1954, bl. 33), zonder, evenwel, dat de Rechterlijke Macht tot behoedster van de Grondwet wordt verheven, strekking die men weervindt in het Noordamerikaans recht der Verenigde Staten van Amerika.

Daartegenover staat de opvatting der staatsleer van Sovjet-Rusland, waarin, eigenaardig genoeg, de theorie van de staat groeit tot «The Law of the Soviet State» (Vyshinsky, Engelse uitgave, 1948, New York, Macmillan), doch waarin, in verband met de judicature haar slechts de rol wordt toebedeeld van een «orgaan belast met de vrijwaring der belangen van de socialistische staat en van de Sovjet-burgers» (preserving the interests of the socialist-state and Soviet citizens, bl. 497).

In het Belgisch grondwettelijk stelsel is de Rechterlijke Macht een soevereine staatsmacht, alleen aan de wet onderworpen, doch waarvan de uitspraken, voor het verleden ook de wetgever binden, in die zin dat wat verworpen is niet ongedaan kan gemaakt worden zelfs uit kracht van wet, doch in de toekomst slechts kan geweerd worden door onttrekking der basis van rechtspraak ingevolge wetswijziging.

Doelstelling der hervorming.

De geplande gerechtelijke hervorming beoogt niet alleen verbeteringen of wijzigingen van juridisch-technische of louter organisatorische aard, doch ze moet beogen zowel een verbetering en een aanpassing van de technische ordening als een verdere integratie van de gemeenschapsverhoudingen in het recht.

Inderdaad, men staat voor het onrustwekkend verschijnsel dat steeds een groter aantal magistraten onttrokken wordt aan de zuivere judiculaire rechtsbedeling om betrokken te worden bij de schepping van het recht door para-judiciële organen.

Magistraten die een tiental commissiën, raden, beroepsraden, comités enz. voorzitten, zijn geen uitzondering.

De economische, financiële en sociale ordening gebeurt meer en meer buiten elke tussenkomst der rechterlijke macht en de essentiële functie van deze laatste, namelijk de uitoefening van rechtsmacht, wordt geleidelijk uitgehold ten voordele van lichamen die noch de bekwaamheid hebben noch de waarborgen bieden van een judicair rechtscollege.

De uitholling van het essentieel en grondwettelijk concept der burgerlijke rechten schept een para-judiciële rechtsmacht in verband met para-sociale en para-bestuurlijke of -politieke rechten.

Het grondbeginsel der contributie in de plaats van de capitalisatie in verband met de sociale wetgeving en inzonderheid van de ouderdomspensioenen brengt mede dat een aanspraak op pensioen niet meer gevestigd is op persoonlijke bijdragen, strekend tot eigen voordeel, doch op de opbrengsten van een solidariteit (die slechts aanvullend enige waarde heeft), waaruit volgt dat die aanspraak overgaat op gemeenschaps-gelden en derhalve geen eigenlijk burgerlijk recht meer uitmaakt doch een bestuurlijk of sociaal recht, vreemd aan wat tot grondslag van de rechtsmacht der rechterlijke macht dient.

Die onheilvolle evolutie moet uitmonden in een secessie van het sociaal recht uit het Recht, streven dat vertolkt wordt in de voorgestelde splitsing ten behoeve van de arbeidsgerechten.

Het is deze rampzalige ontwikkeling die moet te keer gegaan worden wil men de grondstellingen behouden die de Westeuropese beschaving tot de grondslag der menselijke beschaving heeft gemaakt.

Grondtrekken der hervorming.

Ten aanzien van de gerechtelijke organisatie, middenpaneel van de drieluik gevormd door de rechterlijke inrichting, de bevoegdheid en de rechtspleging, moet gestreefd worden naar: 1) de eenheid van de rechtsbedeling; 2) de hergroepering van de rechtsorganen en 3) de efficiënte werking van de rechtslichamen.

Die driedubbele technische doelstelling omvat zekere vraagstukken van bevoegdheid en van uitbreiding van bevoegdheid, waarvan het onderzoek naar een volgende afdeling, namelijk de studie van de bevoegdheid dient verzonden. Ter vrijwaring van de eenheid in de uiteenzetting kan reeds nu gezegd worden dat het vraagstuk der uitbreiding van bevoegdheid zich alleen stelt in verband met de Hoven van Beroep en dat van de andere rechtscolleges het slechts een vraag is van verlegging of verschuiving van bevoegdheid.

1) *Eenheid der rechtsbedeling.*

Een essentiële sociale welvaartsvereiste is de eenheid van het recht, de uitschakeling van een « Klassejustiz » en derhalve de eenheid van de rechtsbedeling, met als afgeleid gevolg de uitschakeling van de bevoegdheidsconflicten.

Die eenheid moet op brede basis nagestreefd worden en wel, in grondwettelijke geest, namelijk dat niet alleen de geschillen die burgerlijke rechten betreffen (art. 92), doch ook deze die politieke en bestuurlijke rechten betreffen (art. 93) onder de rechtsmacht van de rechterlijke macht moeten ressorteren.

De enige rem die hier geboden is is de vrijwaring van de uitvoerende macht, de bescherming van de bestuurlijke en politieke overheidslichamen en gezagsdragers tegenover een inmenging van de rechterlijke macht is hun actiesfeer.

Die evolutie beduidt een afdamming van de rechtsmacht van de Raad van State, een indijking van diens bevoegdheden op hoger plan en de verijdeling van het streven om zijn auditoraat tot een bestuurlijk openbaar ministerie te laten uitgroeien.

Integendeel, ter vrijwaring van de burgerlijke (civielrechtelijke) rechtsorde is een uitbreiding van bevoegdheid van het Openbaar Ministerie gevorderd onder vorm van een bijkomende voorgedij, onder toezicht der regering, van de vermogensrechtelijke staatsbelangen tegenover misbruiken, fouten en machtsafwendingen niet alleen van overheidslichamen doch ook van gezagsdragers.

De eenheid der rechtsbedeling vordert de afschaffing of de integratie in de gewone judicature van de arbeidsgerechten en de handelsrechtbanken.

Wat de werkrechtsheden van beroep betreft hebben we reeds als onze mening te kennen gegeven (zie Belg. Burg. Procesrecht, delen IV en VIII) dat ze ongrondwettelijk zijn omdat ze de soevereine, d.w.z. uiteindelijke berechting ten gronde, aan de bevoegdheid der judicature rechtscolleges onttrekken, wat in tegenstrijd is met art. 92 der grondwet. Het feit dat een voorziening in cassatie mogelijk is, doet hieraan

niets af, omdat hierbij de soevereine feiten-beoordeling onbesproken blijft en trouwens de mogelijkheid van een voorziening het daarbij betrokken rechtscollege niet tot een judicair rechtscollege maakt. Men denke slechts aan de voorziening tegen beslissingen van de Hoge Militieraad en de Raden der Orden.

Wat betreft de handelsrechtbanken bepaalt art. 105 der grondwet niet dat er handelsrechtbanken moeten zijn, doch alleen, dat ze gevestigd zijn in de plaatsen bij de wet aangeduid. Het grondwettelijk prescript laat ze toe doch legt ze niet op.

Voor deze twee rechtsmachten moet gedacht worden aan een integratie in de judicature rechtsorde met overheersende eigen vertegenwoordiging in eerste graad van berechting, m.a.w. een beroepsrechter met twee assessoren arbeidsrechtsheden, handelsrechtsheden.

Niets belet, doch weinig beveelt aan, die vertegenwoordiging uit te breiden tot de aanleg in graad van beroep.

Ten einde het vraagstuk nauwkeurig te situeren en al was het slechts om te kunnen aanleunen bij een, zij het buitenlands, precedent, kan bondig samengevat worden het stelsel dat gelding heeft in het Duits burgerlijk procesrecht (vraagstuk evenwel geregeld door het Gerichtsverfassungsgesetz - rechterlijke organisatie). Het betreft de Landgerichte die nagenoeg overeenkomen met onze Rechtbank van Eerste Aanleg, ook zetelend als appelrechter tegenover het Amtsgericht, ons Vrederecht. Dit stelsel is als volgt:

In een Landgericht kunnen, naar gelang de omstandigheden of noodwendigheden een of meer handelskamers worden opgericht. Die kamers mogen ook zetelen op andere plaatsen dan de zetel van het Landgericht (aldus de handelsrechtbanken van Oostende, Aalst en St-Niklaas van de burgerlijke rechtbanken van Brugge en Dendermonde). De verwijzing naar de bevoegde handelskamer gebeurt, zonder meer, in de schoot der rechtbank (cfr. art. 94 GVB), en zelfs wanneer de zaak voor het Amtsgericht werd ingeleid (cfr. art. 96 GVG). De handelskamer zetelt ook in graad van beroep (art. 100 GVG). De verwijzing naar de bevoegde handelskamer is niet aanvechtbaar en bevat de aangewezen kamer (art. 102 GVG). De voorzitter is een gewone rechter. Hij wordt bijgestaan door twee handelsrechtsheden met gelijk stemrecht (art. 105). De handelsrechtsheden nemen hun ambt kosteloos waar (art. 107). Ze worden voor een termijn van 3 jaar benoemd (art. 108). Herbenoeming is mogelijk. De handels- of industriekamer doet de benoeming.

2) *Hergroepering der rechtscolleges.*

De hergroepering der rechtscolleges streeft naar groter organieke eenheid, ook door middel van verlegging van bevoegdheid, met als kenmerk de uitbreiding van de bevoegdheid der rechtsorganen van eerste aanleg, namelijk de vrederechten.

Indien er in het Belgisch procesrecht een rechtsmacht is geweest die steeds volle bevrediging heeft gegeven, dan is het wel het Vrederecht geweest.

In België is een der gevolgen daarvan geweest de gestadige uitbreiding van de bevoegdheid der vrederechtsheden.

Ook in andere landen, namelijk Frankrijk, Nederland en Duitsland heeft men een gelijklopende ontwikkeling gezien.

a) Arrondissementsrechtbank.

Als grondbeginsel zou moeten vooropgesteld worden dat, ingevolge de afschaffing of de opslorping van de werkrechtsheden en de handelsrechtbanken, de

rechtbank van vrede de gemeenrechtelijke - eerste aanleg - instantie wordt.

Haar benaming moet omgezet worden in arrondissementsrechtbank (de burgerlijke rechtbank wordt provincierechtbank, zoals hieronder wordt aange- toond).

De arrondissement-basis brengt een eenheid tussen alle vredegerichten van een arrondissement. De bestaande kantons figureren als kamers. De kamers zetelen alternatief op de hoofdplaats van het arrondissement, d.w.z. op de zetel van de rechtbank, en op de huidige plaats van zitting in de kantons. Alle niet-contentieuze functies blijven waargenomen worden op de zetel van het kanton (familieraden, enz.) en ook enkele, te bepalen betwiste zaken, zoals de onderhoudsvorderingen.

De dienstverdeling laat toe een specialisatie en een centralisatie in te voeren.

Aldus kan het dienstreglement bepalen dat alle handelshuurgeschillen ingeleid en behandeld moeten worden (door een gespecialiseerde rechter) op de hoofdplaats van het arrondissement, d.w.z. ter zetel van de rechtbank. De voorzitter van de arrondissementsrechtbank bekomt de waardigheid, de bezoldiging en de kledij van de huidige voorzitter der burgerlijke rechtbank.

Een derde van het aantal (vrede)rechters bekomt de titel van ondervoorzitter van de arrondissementsrechtbank.

De ondervoorzitters nemen rang volgens hun benoeming. De vervanging van en de opvolging in het voorzitterschap komt van rechtswege toe aan de oudst benoemde ondervoorzitter.

De rangorde wordt bepaald niet alleen door de datum van benoeming doch ook in functie van de praktijk aan de balie, na de stage, doch met dien verstande dat de jaren praktijk slechts voor de helft van hun aantal in aanmerking komen voor de vaststelling van de rangorde, en tot de ouderdom van 50 jaar.

Een latere benoeming kan dus de voorrang op een vroegere benoeming verzekeren indien de laatst benoemde niet ouder is dan 50 jaar en het dubbel van het aantal werkelijke en gelijkgestelde jaren telt van de eerst benoemde.

Die wijze van procederen herleidt de politieke tussenkomst tot een minimum, althans wat haar herhaling betreft en verzekert goede elementen voor dit rechtscollege.

b) Provincierechtbank.

De rechtbank van eerste aanleg wordt de provincierechtbank. Haar organisatie gebeurt naar het model der arrondissementsrechtbank.

In de hoofdplaats van elk arrondissement zetelt een gedetacheerde kamer met aan haar hoofd een ondervoorzitter.

De voorzitter der provincierechtbank bekomt de waardigheid, de kledij en de bezoldiging van een huidige kamervoorzitter in het Hof van Beroep.

Een vierde van het aantal rechters van de provincierechtbank bekomt de titel van ondervoorzitter en zitten de gedetacheerde kamers voor (voor de provincie Antwerpen: te Mechelen en te Turnhout).

De ondervoorzitters bekomen de waardigheid, de kledij en de bezoldiging van de huidige voorzitters der Rechtbanken van Eerste Aanleg.

Om in overeenstemming te blijven met het grondwettelijk voorschrift, vervat in art. 99, worden de voorzitter en de ondervoorzitters door de Koning benoemd op voordracht door het Hof van Beroep en de Provincieraad.

De voorzitter van de provincierechtbank verdeelt de dienst over de verschillende kamers met inbegrip der gedetacheerde kamers. De wisseling van kamers blijft volgens de gewone regelen gebeuren, met dien verstande dat de benoeming voor de gespecialiseerde kamers, wat de beroepsrechten betreft, gebeurt voor zes jaar.

Indien de noodwendigheden van de dienst het vorderen worden handelskamers en sociale kamers ingericht op de plaatsen waar de gedetacheerde kamers zetelen, naar de regeling geschetst voor de arrondissementsrechtbank.

De kamers die in graad van beroep zetelen houden zitting op de hoofdplaats der provincie en zijn uitsluitend uit beroepsrechters samengesteld.

Ten aanzien van de handelskamers, nijverheidskamers, sociale kamers mogen de partijen of de beroeper vorderen dat aan die kamers, ook in graad van beroep, (bovendien) zouden worden toegevoegd twee bijzitters, naar de regeling geschetst voor de arrondissementsrechtbank.

De syndicale, professionele organismen en de kamers van koophandel of van nijverheid mogen vorderen dat in de schoot van de provincierechtbank en desnoods van de arrondissementsrechtbank bijzondere kamers worden ingericht die zetelen met bijstand van bijzitters.

In dit verband mag opgemerkt worden dat in Duits procesrecht de voordracht voor de aanduiding van handelsrechters-bijzitters toekomt aan de Industrie- of Handelskamers en dat de benoeming gebeurt voor een termijn van drie jaar.

Voor alle zaken die de persoonlijke verschijning van partijen vorderen (echtscheidingen enz.) en ten aanzien van geheel de procedure die op rekwest wordt ingeleid, blijft de huidige regeling bestaan en is dus bevoegd de ondervoorzitter die de gedetacheerde kamer voorziet. Hetzelfde geldt voor het kortgeding.

De rechters van de provincierechtbank mogen in alle kamers zetelen. Desnoods in een gedetacheerde kamer, ter vervanging van een zieke collega.

De regeling in zake voorrang in openbare plechtigheden wordt gewijzigd in die zin dat de voorzitter der provincierechtbank de voorrang bekomt op de provinciegoeverneur en alle kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders met uitzondering van de kardinaal.

Vóór de provincierechtbank bestaat er voor partijen verplichting van vertegenwoordiging door advocaat.

De advocaat verenigt in zich het ambt van bijstand en het ambt van vertegenwoordiging. In dit laatste verband treedt hij in de plaats van de pleitbezorger.

Naar Nederlands en Duits model vervult de advocaat de functie van avoué slechts binnen het ressort van het arrondissement waarin hij zijn kantoor heeft (cfr infra).

e) Hof van beroep.

Met inachtneming van het grondwettelijk voorschrift blijft de huidige structuur der hoven van beroep behouden, met dien verstande dat bij koninklijk besluit bepaald wordt welke zaken dienen behandeld door gedetacheerde Kamers van het Hof van beroep die zetelen in de hoofdplaats der provinciën van het rechtsgebied.

In dit opzicht komen in aanmerking de zaken die ofwel een persoonlijke verschijning kunnen vorderen, zoals de scheidingszaken, ofwel een gewone behandeling op stukken medebrengen. Hetzelfde geldt voor het beroep van het kortgeding.

Het stelsel der circuit-courts van Angelsaksisch recht verdient aanbeveling, omdat het in het belang der rechtsonderhorigen en van hun vertegenwoordigers is.

Het nodeloos reizen naar de zetel van het hof en

het tijdsverlies dat eruit voortspuit bij uitstel of voortgezette zitting moeten volsrekt vermeden worden.

Dienen uitsluitend op de zetel van het hof behandeld de zaken die verband houden met de nieuwe bevoegdheid van het Hof van beroep in disciplinaire zaken en in geschillen met algemene draagkracht die we bij de studie van de bevoegdheid nader omschrijven.

De verblijfsverplichting van de raadsheren en rechters wordt in overeenstemming gebracht met de nieuwe toestand. De betrokken magistraat moet gehuisvest zijn binnen het ambtsgebied van het rechtscollege tot hetwelke hij behoort (arrondissement, provincie, ressort van het Hof van beroep).

Vóór het Hof van beroep bestaat er verplichting van vertegenwoordiging in alle zaken, met inbegrip der belastingzaken.

Het zelfstandig ambt van pleitbezorger wordt afgeschaft en gevoegd bij het ambt van bijstand, waargenomen door de advocaat.

Zoals gezegd bij de uiteenzetting gewijd aan de provincierechtbank vervult de advocaat het ambt van avoué bij het rechtscollege in wiens rechtsgebied zijn woonplaats gevestigd is.

Als algemene regel geldt nochtans dat de advocaat in graad van beroep de functie van avoué blijft vervullen, indien hij in dezelfde zaak pleit of verschijnt.

Hij behoudt die functie van vertegenwoordiging zelfs indien hij een confrater belast met de behandeling in graad van beroep, doch dominus litis blijft.

De regel dat de advocaat mag pleiten vóór al de rechtscolleges van het Rijk blijft behouden.

Zijn functie van avoué of pleitbezorger oefent hij slechts uit bij het rechtscollege aan hetwelk hij in die hoedanigheid verbonden is.

Ten einde een evenwicht te bereiken blijft op dit punt de arrondissementele regeling, die geldt voor de huidige pleitbezorgers, verder bestaan.

Gezien evenwel de provinciale inrichting van de rechtbank kan de functie van vertegenwoordiging uitgebreid worden tot het ressort der provincierechtbank.

3) *Efficiënte werking.*

De nieuwe ordening verhoogt in gevoelige mate de bruikbaarheid der beschikbare krachten.

Elk voorbijgaand tekort binnen een arrondissement en een provincie kan onverwijld verholpen worden, gezien de eenheid van het rechtscollege.

De fraaie toekomst die aan waardevolle elementen wordt verzekerd is een waarborg voor het behoud van een evenwichtige samenstelling van al de rechtscolleges. De versoepeling van de verblijfsverplichting stelt een einde aan onwettelijke toestanden en maakt een aanpassing uit aan moderne verplaatsingsmogelijkheden.

De bevoegheidsconflicten worden in ruime mate uitgeschakeld door de uitbreiding van bevoegdheid enerzijds en de verhoging der gecentraliseerde eenheid, anderzijds.

Bevoegdheidsrechten binnen de schoot van een bepaald rechtscollege verdwijnen geheel als dusdanig, daar de zaak zonder meer naar een andere kamer kan verwezen worden.

Griffiers en Griffie.

De griffie wordt ingericht op arrondissementeel plan voor de nieuwe arrondissementsrechtbank en op provinciaal plan voor de provincierechtbank.

Uitwisseling en aanvulling van personeel zijn mogelijk binnen dit onderscheiden verband.

De gemeenten blijven ter beschikking van de ka-

mers der arrondissementsrechtbank (de huidige vredege-rechten) de bestaande lokalen ter beschikking houden.

De algemene diensten der griffie worden evenwel gecentraliseerd op de hoofdplaats van het arrondissement. (aldus de vonnissen).

In al de aanzeggingen door de griffie bij ter post aangetekend schrijven gedaan, wordt gelijktijdig een afschrift daarvan per gewone brief verzonden.

Pleitbezorgers.

Het zelfstandig ambt van pleitbezorger binnen het gezelschap der avoués, wordt afgeschaft. Het gezelschap der pleitbezorgers wordt ontbonden.

De avoués die thans in functie zijn mogen hun ambt verder waarnemen. Ze mogen bovendien pleiten vóór alle rechtsmachten. Ze hebben de voorrang om de benoeming tot griffier, doch slechts gedurende vijf jaar vanaf de afschaffing. Indien ze doctor in de rechten zijn kunnen ze ook tot rechter worden benoemd.

Advocature.

De advocature wordt per provincie ingericht. In elk huidig arrondissement, buiten de hoofdplaats der provincie, fungeert een diensdoende stafhouder die ook de titel voeren mag van ondervoorzitter der provinciale orde van advocaten.

De samenstelling van de tuchtraad is in functie van het aantal advocaten per arrondissement.

De advocaten verwerven van rechtswege de hoedanigheid van avoué na de stage.

In hun hoedanigheid van avoué, hangen ze, als ministeriele ambtenaar, disciplinair af van de rechtscolleges aan dewelke ze gehecht zijn.

De hoedanigheid van avoué verwerft men slechts volledig binnen het arrondissement (of de provincie) binnen dewelke men gevestigd is.

Die hoedanigheid blijft evenwel behouden vóór alle rechtscolleges die in dezelfde zaak, in hogere aanleg zetelen.

Binnen het gebied der provincie verwerft men van rechtswege de hoedanigheid van avoué, voor alle rechtscolleges, na 25 jaar inschrijving op de tabel der Orde (in de mate dat die regeling niet als algemeen wordt aanvaard).

De provinciale raad der Orde van advocaten samen met het college van voorzitter en ondervoorzitters van de arrondissementsrechtbank stellen verder, voor elke te begeven plaats in een arrondissementsrechtbank een dubbel lijst (twee namen voor een plaats) van aanbeveling op.

Om in overeenstemming te blijven met de grondwettelijke regeling wordt niet gesproken van een voordracht, binnen dewelke de keuze dient te geschieden, doch van een lijst van aanbeveling, zoals zulks het geval is in Nederlands procesrecht (artikel 52 R.O.) met dien verstande dat bij afwijking van gemelde regeling er geen alfabetische lijst wordt opgesteld en evenmin drie, doch slechts twee namen voor elke plaats worden voorgedragen.

Hetzelfde stelsel zou kunnen opgelegd worden voor de benoeming van de rechters in de provinciale rechtbank (niet voor de voorzitter en onderzoorzitter, cf. art. 99 der grondwet).

II. Bevoegdheid.

Inleiding

De nieuwe regeling van de bevoegdheid heeft een dubbele doelstelling: de uitbreiding van de bevoegdheid

der rechtscolleges van eerste aanleg, enerzijds, en de eenheid van die rechtscolleges, anderzijds.

Bij de uitwerking van het voorgestelde stelsel werd in ruime mate rekening gehouden met de evolutie die zich zowel in België als in het buitenland heeft voorgedaan, en nog meer, met de stellige resultanten van die ontwikkeling in verschillende vreemde wetgevingen.

Er werd ook uitgegaan van een standpunt dat een brede visie toelaat op Westeuropese rechtsstelsels en hierbij werd niet uit het oog verloren dat de eenheid van Europa op rechtsgebied, als een objectief goed dient aanzien, gesteld dat die eenheid tot in een behoorlijke graad en niet in een volstreekte algeheelheid zou worden doorgevoerd.

Samenvattend kan men de nieuwe regeling als volgt uitspijelen :

a) De werkelijke rechtsmacht van eerste aanleg wordt de arrondissementsrechtbank die in de plaats treedt van het vrederecht, doch wier bevoegdheid wordt geregeld naar normen die het concept van het gewoon vrederecht voorbijstreven.

b) De provincierechtbank treedt in de plaats van de rechtbank van eerste aanleg.

Het betreft hier niet alleen een organisatorische omvorming, doch tevens een merkelijke uitbreiding van bevoegdheid, ten koste van het Hof van beroep, ingevolge de verruiming van de bevoegdheid van de nieuwe arrondissementsrechtbank.

c) Het Hof van beroep wordt ontlast van een menigte taken en bekomt in de plaats een bevoegdheid die de rol van de judicature op het haar toekomend plan brengt.

Het is sociaal en economisch niet verantwoord dat de betwisting nopens een schuldvordering van 26.000 fr. in twee aanleggen 7 magistraten bezig houdt (de referendaris en drie handelsrechters en drie raadsheren in het Hof van beroep, en daarbij twee advocaten en twee pleitbezorgers, plus griffiers en deurwaarders), om niet te spreken van de verplaatsingskosten en het tijdverlies. Dit is een inefficiënte justitie.

1. De Arrondissementsrechtbank.

De arrondissementsrechtbank is de gemeenrechtelijke instantie van eerste aanleg voor alle vermogensrechtelijke geschillen van alle aard tot 100.000 fr. en voor alle andere geschillen behoudens deze waarvan de kennisneming aan de provincierechtbank is toebedeeld.

Haar komt de volheid van rechtsmacht toe. Er bestaan geen uitzonderingsrechtbanken meer.

Haar onderverdeling in burgerlijke, sociale en commerciële of industriële kamers, zetelend met bijzitters, sluit alle bevoegdheidsgeschillen uit, vermits er alleen aanleiding is tot verwijzing naar de bevoegde kamer.

In geval van twijfel of betwisting en op verzoek van de verwerende partij, in die gevallen, wordt de zaak behandeld door de zogenaamde juristenkamer, d.w.z. door de kamer samengesteld uit beroepsrechters.

De arrondissementsrechtbank wordt ook de gemeenrechtelijke kamer in zaken gedwongen tenuitvoerlegging en maatregelen van bewaring.

Er bestaat geen onoverkomelijk bezwaar tegen het feit dat de handelskamer zou zijn samengesteld uit een handelsrechter en een gelijkberechtigd rechter-referendaris, zoals zulks, op een ander gebied, in Engels recht voorkomt, met dien verstande dat de attorney nochtans een andere zending heeft.

Ter beveiliging van de belangen van de rechtsonderhorigen blijft de grens voor de toelaatbaarheid van het hoger beroep bepaald op 2.000 fr.

De arrondissementsrechtbank verwerft bevoegdheid voor alle zaken waarin een persoonlijke verschijning de inzet der rechtspleging beduidt of uitmaakt.

Aldus in zaken scheidingen, aannemingen enz., zelfs indien de verdere contentieuze procedure of de bekrachtiging aan de provincierechtbank blijft voorbehouden.

Aldus de bekrachtiging der adoptie.

De gedetacheerde kamers van de arrondissementsrechtbank vervullen al de functies van het huidig vrederecht.

Op de zetel van de arrondissementsrechtbank, in de hoofdplaats van het arrondissement, worden behandeld de zaken die nu onder de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbank of van haar voorzitter vallen, met uitzondering voor de bevelen of beslissingen in zaken uitvoering of bewaring van rechten die per huidig canton mogen behandeld worden.

2. De Provincierechtbank

De essentiële functie van de provincierechtbank is deze van appelrechter van de gemeenrechtelijke arrondissementsrechtbank.

De bijkomende functie is gebonden aan haar bijkomende bevoegdheid die in de eerste plaats de staat van personen betreft.

De provincierechtbank is de gemeenrechtelijke appelrechter in vermogensrechtelijke zaken boven de 2.000 fr. en de rechter van eerste instantie van meer dan 100.000 fr.

De provincierechtbank is de gemeenrechtelijke rechter van eerste aanleg in zaken die de personele status der rechtsonderhorigen betreffen.

Ze is ook de rechter van eerste aanleg voor al de geschillen die enkelingen of collectiviteiten betreffen in verband met geschillen nopens bepaalde sociale, politieke of bestuurlijke rechten.

Aldus in zaken die collectieve overeenkomsten betreffen.

In verband met diezelfde bevoegdheid zetelt de provincierechtbank als rechtbank van beroep ten aanzien van het hoger beroep ingesteld tegen raden, diensten of commissies die op provinciale grondslag zijn uitgebouwd en vermogensrechtelijke betwistingen betreffen.

Aldus van de commissies die in graad van beroep uitspraak doen over de schorsing van de uitbetaling van werkloosheidsvergoedingen.

Al de bestaande commissies van dien aard blijven bestaan en zetten hun werking voort. Uit hun schoot worden echter alle beroepsrechters onttrokken en vervangen door met zitpenningen bezoldigde advocaten door die commissies aangeduid voor opvolgende termijnen van drie jaar.

De voorzitter van de provincierechtbank zetelt in kortgeding als appelrechter van alle bevelen en beslissingen getroffen op dagvaarding of op verzoekschrift ter zake van de gedwongen tenuitvoerlegging of de maatregelen tot bewaring.

Aldus in verband met alle weigeringen of machtigingen tot beslagleggen hetzij op verzoek van de afgewezen eiser, hetzij op verhaal genomen door de verweerder tegen dewelke, op verzet, een machtiging tot beslagleggen werd behouden. Art. 635bis W.B.R. wordt in overeenkomstige zin gewijzigd. Hetzelfde geldt voor de maatregelen in verband met het zwaar plichtsverzuim van een der echtelieden.

3. Het Hof van Beroep

Begrippen.

Het Hof van Beroep wordt fundamenteel ontlast van een aantal zaken waarvan de berechting sociaal

onverantwoorde kosten medebrengt, doch bekomt anderzijds bevoegdheden die aan dit hoge rechtsorgaan passende taken verzekert.

De ontlasting van het Hof van Beroep ten aanzien van een reeks vermogensrechtelijke geschillen is dwingend gevorderd, omdat dit rechtscollege in dit verband niet voldoet daar het in zijn werkwijze zijn bevoegdheden verlegt en dus zijn zending niet vervult.

Inderdaad, in het Belgisch burgerlijk procesrecht is de appèlrechter de tweede rechter van de zaak en niet van het bestreden vonnis. De laatste opvatting ontlast de appèlrechter van een reeks plichten aan dewelke hij zich onrechtmatig onttrekt, doordat niet alleen het gesproken recht doch de grond der zaak het hoofdmoment der beoordeling in graad van beroep uitmaakt.

Die nefaste tendenz gesproken uit gemakzucht of dwaling in rechte vermindert in aanzienlijke mate de waarborgen der rechtsonderhorigen voor een goede en uiteindelijke berechting.

In vergelijkend procesrecht wordt die tendenz soms gebillijkt omdat ze in die gewraakte oplossing steunt op andere, niet bij te treden beginselen, zoals de snelheid der afwikkelingen...

Die oplossing is stellig recht geworden in het Italiaans procesrecht van 1942. Het Verslag aan de Koning dat in de tekstuitgaven de bepaling van art. 339 voorafgaat, aan het hoger beroep gewijd, zegt uitdrukkelijk dat het hoger beroep beoogt een revisie van de verdiensten van het eerste vonnis te zijn en geen nieuwe berechting van de grond der zaak.

In dit stelsel komen de fouten van de eerste rechter ten laste van de partijen.

Sociaal gezonder en juridisch meer verantwoord is de doctrine die in het Nederlands en het Duits procesrecht het hoofdmoment van de tweede aanleg legt op de berechting van de grond der zaak (cfr. Coops-Westerouwen van Meeteren, Ned. Fr. ed. 1953, bl. 20, en Rosenberg, Dt.-Fr. ed. 1954, bl. 646).

Aan het Hof van Beroep blijft de kennisneming behouden van het hoger beroep ingesteld tegen vonnissen gewezen over vorderingen boven de 100.000 fr. en betrekkelijk de persoonlijke status van personen (echtscheidingen, (nieuw) beroep in zake keuze van nationaliteit, enz.).

Het betreft hier de gemeenrechtelijke bevoegdheid van het Hof van Beroep waarvan de uitoefeningsomvang slechts verlegd wordt naar een hoger cijfer.

Disciplinaire rechtsmacht.

De in die optiek bijkomende, doch binnen het grondwettelijk kader van art. 93, ook fundamentele bevoegdheid betreft de politieke, bestuurlijke en zekere sociale rechten.

De meest belangrijke uitbreiding van bevoegdheid betreft de rechtsmacht in disciplinaire zaken.

Aan het hof van beroep dient bevoegdheid toegekend te worden als appèlrechter te fungeren ten aanzien van alle beslissingen in disciplinaire, en door disciplinaire organen in economische of economisch weerslag hebbende beslissingen, zaken gewezen door Raden van Orden, groeperingen, commissies enz. met inbegrip der ambtenaren en bij zover de getroffen sanctie met een strenge blaam gelijkstaat.

Om de vorming van de eenheid, en zelfs de vorming zelve, van het verwaarloosd disciplinaire recht mogelijk te maken, is het vereist dat het hof van beroep uitsluitend uit beroepsrechters zou zijn samengesteld.

Geweerd moet dus worden elke deelneming in de

berechting van vertegenwoordigers van groeperingen waartoe de betrokkene behoort. Zowel advocaten als anderen.

Het hof van beroep verworft bevoegdheid in disciplinaire zaken en als appèlrechter in verband met de bestrijding van de uitspraken van professionele of officiële tuchtorganen, tegenover de staatsambtenaren en staatsagenten, advocaten, geneesheren, apothekers, architecten, bedrijfsrevisoren en experts, leden van officieel erkende of gevestigde groeperingen met tuchtorganen, zelfs indien het alleen om economische sancties gaat en ook indien de getroffen beslissing een economische weerslag heeft. Aldus het verbod een apotheek te openen binnen een zekere straal van de plaats van vestiging van een ander apotheker.

De diverse bestaande disciplinaire, ambtelijke, professionele en syndicale statuten blijven bestaan.

Hieruit volgt dat het hof van beroep fungeert als onmiddellijke appèlrechter of als hogere appèlrechter indien vooraf een ander college de aangelegenheid in graad van beroep behandelt, het uitdrukkelijk wordt bepaald dat het hof van beroep geen confirmatie- doch een revisie-orgaan is, m.a.w. niet de beslissing, maar de grond der zaak moet waarderen.

Het hof van beroep waardeert de gemaakte beslissing ten aanzien van: 1) haar vormelijke regelmatigheid; 2) haar overeenstemming met de wet, en 3) haar juiste waardering van de grond der zaak.

Op zijn beurt mag het arrest van het hof van beroep door een voorziening in cassatie bestreden worden, doch enkel wat betreft zijn vormelijke regelmatigheid en zijn overeenstemming met de wet.

Rechtsvragen met algemene draagkracht en principiële betekenis.

Die rechtsfiguur is ontleend aan het Duits burgerlijk procesrecht in hetwelk ze door de Novelle van 13 februari 1924 werd ingevoerd. Ze draagt aldaar de benaming van « Sprungrevision » (revisio per saltum) en valt onder de onmiddellijke bevoegdheid van het overeenkomstige hof van cassatie. Ze doet zich in een gewijzigde vorm voor in Nederlands procesrecht onder vorm van prorogatie van rechtspraak aan het hof van beroep (gerechtshof) en waarbij met voorbijgaan van de eerste aanleg zaken ter beoordeling aan het hof kunnen voorgelegd worden die normaal slechts in graad van beroep door dit hof zouden kunnen worden behandeld (cfr art. 329 Ned. R.V.)

Bij beide verwante processuele rechtsfiguren zijn de doelstellingen enigszins verschillend. De invoering in Belgisch procesrecht zou gebeuren naar Nederlands model (Hof van Beroep), doch op grondslag geldend in Duits procesrecht (principesbeslissing), en tevens met verruimd toepassingsgebied.

De in Duits procesrecht aangevoerde verantwoording voor het instellen van die rechtsvordering berust op de overweging dat hierbij verondersteld wordt dat het onverantwoord is een geding twee aanleggers te doen doorlopen wanneer de beoordeling van de grond geen betwistingen stelt en alleen de beslissing in rechte gevraagd wordt.

Buiten de overweging dat hierbij de reine rechtsleer in zake hoger beroep gevolgd wordt, moet opgemerkt worden dat dit middel veel nodeloze gedingen kan vermijden.

In Belgisch procesrecht moet het voorbijgaan van het hof van Beroep vermeden worden, al was het om de eenheid van de wetsverklaring door het hof van Cassatie te beveiligen.

Vallen alleen onder de bevoegdheid van het Hof van Beroep vorderingen die uitgaan ofwel van het Openbaar Ministerie, ofwel van collectiviteiten of groepsbelangen gedragen door rechtspersoonlijkheden of openbare instellingen ten aanzien van vraagstukken in verband met dewelke de betrekkelijkheid van het gewijsde geen beletsel vormt of een hinder uitmaakt.

In feite betreft het hier een getransposeerde werking van het bindend advies in Nederlands procesrecht, doch vermijdt die adviserende bevoegdheid onder vorm van arrest het ontstaan van een meestal weinig waardevolle contentieuze rechtspraak.

Ter indijking van de hierbij ontloken reglementaire rechtsmacht der rechtscolleges, geduld bij afwijking van wat art. 5 van het B.W. voorschrijft, moet bepaald worden dat dezelfde vordering steeds bij een ander Hof van Beroep aanhangig mag worden gemaakt indien de wijziging der jurisprudentie wordt nagestreefd en met dien verstande dat het Hof van Cassatie de « paix judiciaire » zal opleggen.

Als voorbeeld moge gelden de aanvulling door een naamloze vennootschap van een onderrichting van de bankcommissie die de uitgifte van aandelen of obligaties in ongewenste banen wil leiden.

Vermogensrechtelijke vorderingen van het O.M. in het algemeen belang.

De ontarding van de politieke zeden en de onverdedigbare dekkingen door meerderheden van onregelmatigheden begaan door ondergeschikte politieke of bestuurlijke gezagsorganen, overheidspersonen, ambtenaren of staatsagenten vordert een beteugeling die civielrechtelijk moet blijven in de mate enerzijds dat hierbij geen overtreding van de strafwet wordt begaan en anderzijds het gemeenschappelijk of staatspatrimonium vermogensrechtelijk wordt benadeeld.

Men kan het mogelijk streven van het Auditoraat bij de Raad van State, zich om te vormen tot een zelfstandig Openbaar Ministerie, niet billijken enerzijds omdat hierbij afbreuk wordt gedaan aan de noodzakelijke eenheid van het Openbaar Ministerie en anderzijds omdat de verschrompeling van het judiciale een sociaal onheil is dat niet geweerd wordt door de uitzetting van macht van een administratief rechtscollege.

De vermogensrechtelijke vorderingen die het voorwerp uitmaken van de nieuwe bevoegdheid van het Openbaar Ministerie hebben tot grondslag het subjectief publiek recht van de gemeenschap zowel van haar organen als van haar aangestelden (ambtenaren en agenten) op grond van art. 1382 B.W. aanspraak te maken op vergoeding van de schade berokkend aan het staatspatrimonium of het vermogen van staatsgeledingen, openbare lichamen of openbare instellingen.

Men denke bij voorbeeld aan de uitvoering van openbare werken, een weg, die niet wordt gelegd volgens de voorschriften van het lastenboek of foutief wordt uitgevoerd, doch waarbij geen overheidslichaam uit politieke overwegingen een eis in vergoeding der schade stelt.

In dit geval handelt het zich om de titulaire bevoegdheid van het Openbaar Ministerie ten aanzien van de Staat en zijn geledingen.

Indien evenwel de fout gesteld wordt door een overheidsorgaan, aldus een gemeenteraad wiens meerderheid een openbaar werk begint dat door een opvolgende meerderheid wordt verlaten, dan lijdt de gemeenschap stoffelijke schade, waarvan het bedrag, op vordering van het Openbaar Ministerie op de volgende begroting met de gewone middelen, moet gebracht worden inge-

volge vonnis dat de fout en de schade vaststelt, op straffe van sancties door de hogere overheid te treffen.

In deze schets kunnen vanzelfsprekend slechts enkele hoofdmomenten van de nieuwe rechtsfiguur belicht worden.

Bevoegdheid in zake aanbestedingen uitgeschreven door staatsgeledingen.

De controle over de regelmatigheid der bewerkingen moet aan het Openbaar Ministerie opgedragen worden. Los van dit toezicht, staat het recht in hoofde van de belanghebbenden de rechtsgeldigheid van de administratieve gedragingen te bestrijden door een rechtsvordering aanhangig te maken bij het Hof van beroep hetwelk moet uitspraak doen binnen de termijnen voorzien voor de berechting in kieszaken, m.a.w. onverwijld.

Bestrijding van reglementaire beschikkingen van gezagsorganen die burgerlijke rechten krenken.

Deze vordering mag niet verward worden met de vordering in verklaring van rechtspunten met algemene draagkracht. In bepaalde grensgevallen kunnen ze nochtans tot op een zekere hoogte samenvloeien, maar daaruit ontstaat niet het minste bezwaar, gezien de bevoegdheid dubbel of algemeen is.

Als voorbeeld kan gelden de door een bestuursorgaan van de maatschappelijke zekerheid getroffen beslissing dat de carentiedagen ingaan op de dag van, of de dag na aflevering van het geneeskundig attest dat de ziekte vaststelt.

In feite behelst die dubbele toebedeling van bevoegdheid enerzijds een overheveling van de bevoegdheid van de Raad van State naar de Rechtelijke macht en anderzijds de vulling van een leemte in de rechtsorde.

Het is inderdaad een angstwekkend verschijnsel dat hoe meer parajudiciële rechtscolleges in het leven worden geroepen, hoe meer rechteloosheid en rechtsonzekerheid werden geschapen.

Als grondbeginsel moet vooropgesteld worden dat principieel onder de bevoegdheid vallen van de judiciale rechtscolleges alle geschillen die de geldelijke belangen van enkelingen raken, buiten deze belangen die gebonden zijn of voortspruiten uit benoemingen, voor dewelke de Raad van State uitsluitend moet bevoegd blijven, alsook voor de geschillen tussen besturen.

De uitbreiding der bevoegdheid van de judiciale rechtscolleges, ook onder vorm van rechtsmacht in zake oneigenlijke reglementaire rechtsmacht, beantwoordt aan de evolutie van de gemeenschap in dewelke de rechtsbedeling in privaat verband meer en meer overgaat in een rechtsbedeling in groepsverband, zulks als een gevolg van de groeiende rechtsvorming in groepsverband. Men denke alleen aan de bindende kracht van collectieve overeenkomsten.

III. Rechtspleging

De voorstellen tot hervorming in zake rechtspleging vertonen meestal een louter juridisch-technisch aspect. Binnen het bestek ener bondige schets is daarvoor geen plaats. We hebben die studie reeds elders gedaan.

R. VAN LENNEP

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 december 1958.

Eerste Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. Anciaux Henry de Favaux.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

Advocaten: Mrs. Demeur en Pirson.

Onderzoek naar het vaderschap. — Bewijslevering. — Vermoeden van vaderschap. — Bewijs van volledige geslachtelijke gemeenschap niet vereist.

De bepalingen van artikel 340 b B.W. betreffende de wijzen van bewijslevering van de vleselijke gemeenschap zijn van openbare orde.

Alhoewel artikel 340 b B.W. door gemeenschap alleen geslachtelijke gemeenschap bedoelt vereist het evenwel niet, dat het kind het bewijs zou leveren, dat die gemeenschap volledig is geweest.

In het stelsel der wet maakt de omstandigheid, dat de beweerde vader met de moeder van het kind zelfs onvolledige geslachtelijke gemeenschap zou gehad hebben, een voldoende vermoeden van vaderschap uit, onder het enig voorbehoud van de in artikel 340 d B.W. bepaalde gewone en beslissende verweermiddelen.

Duquenne /t Carlier.

Gelet op het bestreden arrest, op 18 mei 1955 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de door aanlegster ingestelde vordering ertoe strekt van verweerder te bekomen voor haarzelf, betaling van de kosten veroorzaakt door de bevalling van haar erkend natuurlijk kind, dat geboren is op 29 mei 1951, alsmede schadeloosstelling, en, voor haar kind, betaling van een onderhouds- en opvoedingspensioen tot de leeftijd van 18 jaren;

Dat de rechtbank van eerste aanleg te Doornik bij vonnis van 20 november 1952 vastgesteld heeft dat verweerder in een geschrift erkend had op de eerste zondag van de maand september 1951 met aanlegster vleselijke gemeenschap gehad te hebben, doch verweerder ertoe gemachtigd heeft het bewijs dat hij de vader van het kind niet was te leveren door een der in artikel 340, d, van het Burgerlijk Wetboek omschreven beslissende middelen en door alle andere verweermiddelen, onder meer aannemend dat het feit dat hij de vader van het kind niet was mocht bewezen worden door ontleding van de bloedgroepen, indien aanlegster hiermede instemde;

Dat de rechtbank ingevolge deze instemming bij vonnis van 18 december 1952 een deskundige aanstelde om deze ontleding te doen; dat de expertise geleid heeft tot het besluit dat verweerders vaderschap mogelijk was;

Dat de rechtbank, bij vonnis van 26 november 1953, na afwijzing van de exceptie plurium concubentium en van de tegen aanlegster voorgebrachte beschuldiging van bekend slecht levensgedrag, haar vordering gegrond verklaarde;

Dat verweerder van dit vonnis in hoger beroep gekomen is bij akte van 31 maart 1954 en dat hij naderhand, op 24 november 1954, hoger beroep instelde te-

gen de vonnissen van 20 november 1952 en 18 december 1952;

Dat het bestreden arrest, na de hogere beroepen niet ontvankelijk te hebben verklaard die ingesteld werden, enerzijds, tegen de voorbereidende beschikkingen van het vonnis van 20 november 1952, en, anderzijds, tegen het vonnis van 18 december 1952, ontvangen heeft het hoger beroep, ingesteld tegen de definitieve beschikkingen van het vonnis van 20 november 1952 met betrekking tot de schriftelijke bekentenis van verweerder, alsmede het oorspronkelijk hoger beroep en het tegenberoep die tegen het vonnis van 26 november 1953 gericht werden, en wijzigend, aanlegster haar vordering ontzegt heeft;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 31, 443, 444, 451 en 452 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 340 b tot 340 d, 1317 tot 1322 en 1350 tot 1352 van het burgerlijk wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist heeft dat het feit dat verweerder zijn conclusies over de expertise na het vonnis van 20 november 1952 gehandhaafd, en zich tot deze bij het vonnis van 18 december 1952 gelaste expertise geleend had, niet met zich bracht dat hij in de definitieve beschikkingen van het eerste dier vonnissen berust had en dat derhalve het door hem tegen die beschikkingen ingesteld hoger beroep ontvankelijk was,

eerste onderdeel (schending van alle aangeduide bepalingen), dan wanneer deze expertise en de wederopening van de debatten die eraan voorafgegaan is door de vonnissen van 20 november en 18 december 1952 enkel gelast zijn geworden op de grond dat het eerste van deze vonnissen definitief beslist had dat de verklaringen welke verweerder in de loop van het strafonderzoek afgelegd had de bekentenis, bedoeld in artikel 340 b, lid 2, 1°, van het burgerlijk wetboek, uitmaakten en dat hem nog enkel de mogelijkheid overbleef, hetzij te bewijzen dat hij de vader van het kind niet was, hetzij een van de beslissende verweermiddelen, aangeduid in artikel 340 d van het burgerlijk wetboek, op te werpen,

dan wanneer aldus deze onderzoeksmaatregel, die volstrekt niet louter voorbereidend was, en de wederopening van de debatten welke eraan voorafgegaan was, met die definitieve beschikkingen een geheel uitmaakten en enkel door deze beschikkingen een betekenis hadden; dan wanneer verweerder in cassatie, onder deze voorwaarden, door zijn conclusies over de expertise na de wederopening van de debatten zonder voorbehoud te handhaven, door zonder voorbehoud aan de expertise deel te nemen, en door daarna zonder voorbehoud over de resultaten van bewuste expertise te concluderen, noodzakelijkerwijze instemde met en bijdroeg tot de tenuitvoerlegging van de beslissing van 20 november 1952, in haar geheel genomen, hierinbegrepen de definitieve beschikkingen ervan die onafscheidbaar zijn van de gelaste onderzoeksmaatregel,

en dan wanneer het hoger beroep van hem die zonder voorbehoud heeft ingestemd met of bijgedragen tot de tenuitvoerlegging van een eindbeslissing — vooral ingeval deze niet uitvoerbaar is bij voorraad — niet ontvankelijk is, daar dergelijke houding noodzakelijkerwijze een berusting oplevert, althans wanneer er geen uitzonderlijke feitelijke omstandigheden aanwezig zijn waaromtrent het arrest niets zegt.

tweede onderdeel (schending van de artikelen 1317 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek), dan wanneer het bestreden arrest, door te beslissen dat de conclusies welke verweerder na de expertise zonder voorbehoud genomen heeft betreffende deze uitslag, en waarin hij eenvoudig naar het vonnis van 20 november 1952 verwees, niet noodzakelijkerwijze met zich brachten dat hij in dit vonnis berustte, de vaststaande draagwijdte van die conclusies miskend en dienvolgens de bewijskracht ervan geschonden heeft:

Over beide onderdelen samen:

Overwegende dat de bepalingen van artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wijzen van bewijslevering van de vleselijke gemeenschap van openbare orde zijn; dat verweerder dienvolgens niet op geldige wijze zou hebben kunnen berusten in het deel van het vonnis van 20 november 1952 waardoor aan zijn verklaring de waarde van een bekentenis in de zin van voormeld artikel toegeschreven werd;

Dat beide onderdelen van het middel niet ontvankelijk zijn bij gebrek aan belang;

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van de artikelen 443, 444, 451 en 452 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering,

doordat het bestreden arrest, hoewel verklaarend dat het op 20 november 1952 gewezen vonnis ten dele definitief en ten dele voorbereidend was, voor het geheel het hoger beroep ontvangen heeft dat tegen dat vonnis ingesteld werd ongeveer acht maand na het hoger beroep tegen het vonnis waarbij op 26 november 1953 over de eis een eindbeslissing gegeven werd,

dan wanneer, ingeval, zoals ten deze, het tweede vonnis niet denkbaar is tenzij in verband met het vroeger vonnis dat de noodzakelijke grondslag ervan is, het hoger beroep tegen het vroeger vonnis niet mag volgen op datgene tegen het tweede vonnis, althans na de verstrijking van de termijn voor hoger beroep dat laatstgenoemd vonnis eigen was:

Overwegende dat het bestreden arrest, in strijd met wat het middel verklaart, het hoger beroep, door verweerder tegen het vonnis van 20 november 1952 ingesteld, niet voor het geheel ontvangen heeft; dat het immers het vonnis ten dele definitief en ten dele voorbereidend verklaart en bewust hoger beroep enkel ontvangt wat het definitief deel betreft;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het derde middel afgeleid uit de schending van de artikelen 340 b (c en d, 1317 tot 1322, 1350 (inzonderheid 1350, 4°), 1354 en 1356 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat verweerder in de loop van een vroeger straf-onderzoek erkend had dat hij met aanlegster een seksuele vereniging gehad had doch dat hij terzeldertijd verduidelijkt had dat deze vereniging geschied was toen hij zelf van een preservatief voorzien was en zonder dat hij zaad uitgestort had, dit is in omstandigheden die elke mogelijkheid van ontvangenis uitsluiten, beslist heeft dat deze verklaring de door artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek vereiste bekentenis niet oplevert om de enkele reden dat in een zo gewichtige stof, de bekentenis « uitdrukkelijk, niet dubbelzinnig en stellig » moet zijn,

derde onderdeel (schending van alle in het middel aangeduide bepalingen, inzonderheid van artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 97 van de

Grondwet), dan wanneer artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek van aanlegster enkel eist dat zij door de middelen welke het vermeldt (onder meer de schriftelijke bekentenis van verweerder) het bewijs zou leveren dat er gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting geslachtelijke gemeenschap plaats gehad heeft, en niet dat deze gemeenschap geschied is in omstandigheden die de voortplanting mogelijk maken, zodat het bestreden arrest door te beslissen dat de erkenning, door verweerder in de loop van het strafonderzoek, van het bestaan van een vleselijke vereniging tussen hem en aanlegster niet de door dit artikel geëiste bekentenis uitmaakte ofwel dubbelzinnig en onnauwkeurig was, omdat verweerder eraan toegevoegd had dat « deze vereniging plaats gehad had toen hijzelf van een preservatief voorzien was en zonder dat hij zaad uitgestort had, dit is in omstandigheden die elke mogelijkheid van ontvangenis uitsluiten », de betekenis van de wet miskend heeft, naardien voormelde omstandigheden de draagwijdte van de bekentenis nopens het enkel punt waarvan het bewijs op aanlegster rustte, dit wil zeggen het feit van de geslachtelijke gemeenschap, niet konden wijzigen, en dan wanneer, bovendien: 1) indien er moest aangenomen worden dat het opgeven door verweerder, in het geschrift waarin hij het bestaan van vleselijke gemeenschap in de loop van het wettelijk tijdperk erkent, van omstandigheden die de ontvangenis konden beletten, deze verklaring kan ontzenuwen, zulks evenwel enkel het geval zou kunnen wezen indien de aangevoerde omstandigheden van zulke aard waren dat verweerder met zekerheid kennis ervan kon hebben (wat niet het geval kan zijn voor het ontbreken van zaaduitstorting) en dat zij onbetwistbaar de voortplanting konden verhinderen (wat niet het geval kan wezen voor « het gebruik van een preservatief » zonder verdere bijzonderheden), 2) de opvatting die verweerder in dit opzicht heeft kunnen hebben onverschillig is, en 3) de redactie van het arrest zodanig is, dat onmogelijk valt in te zien of de rechter over de grond geweigerd heeft de kwestieuze erkenning als een bekentenis te beschouwen om de reden dat de door verweerder aangevoerde omstandigheden objectief van zulke aard waren dat zij iedere voortplanting konden beletten, of eenvoudig omdat verweerder gemeend heeft dat zij dusdanig waren, — en zodat het arrest wegens dubbelzinnigheid in de redenen die met het ontbreken van motivering gelijkstaat, dient vernietigd te worden,

en *vierde onderdeel* (schending van de in het middel aangeduide bepalingen, inzonderheid van de artikelen 340 b, 1350, 1354 en 1356 van het Burgerlijk Wetboek en van artikel 97 van de Grondwet), dan wanneer geen enkele wetsbepaling voorschrijft dat de kwestieuze bekentenis uitdrukkelijk zou wezen in deze zin dat het een verklaring zou moeten zijn die door de bekenners afgelegd is om tegen hem de wijze van bewijslevering, in de wet omschreven, op te leveren; dan wanneer dienvolgens het arrest, in zover het geweigerd heeft de door verweerder afgelegde verklaringen als een geldige bekentenis aan te zien, om de reden dat zij niet uitdrukkelijk zouden zijn geweest in de zoëven aangehaalde zin, een vereiste gesteld heeft dat de wet niet kent, en dan wanneer voorts het Hof van beroep niet aanduidt of verweerders bekentenis, zoals het deze aanhaalt, aan het voorschrift van artikel 340 b niet voldoet om de reden dat zij geen enkele van de kenmerken die het opgeeft zou bezitten, ofwel om de reden dat het slechts zekere dier kenmerken zou bezitten, zodat het Hof van beroep het Hof van Cassatie geen mogelijkheid biedt de wettelijkheid van het arrest te toetsen:

Over het derde en het vierde onderdeel :

Overwegende dat, al bedoelt artikel 340 b van het Burgerlijk Wetboek door gemeenschap enkel geslachtelijke gemeenschap, het evenwel niet eist dat het kind bewijst dat die gemeenschap volledig geweest is; dat in het stelsel der wet de omstandigheid dat verweerder met de moeder van het kind zelfs onvolledige geslachtelijke gemeenschap zou gehad hebben een genoegzaam vermoeden van vaderschap uitmaakt voor het gegrond verklaren van de vordering, onder het enkel voorbehoud van de gewone of beslissende verweermiddelen, aangeduid in artikel 340 d;

Overwegende derhalve dat het bestreden arrest, door te weigeren aan de schriftelijke verklaring van verweerder het karakter van een bekentenis in de zin van artikel 340 b, 1°, toe te kennen, om de reden dat verweerder, toen hij het bestaan van een vleselijke vereniging erkende, tegelijkertijd verduidelijkt had dat deze vereniging plaats gehad had onder voorwaarden die de mogelijkheid van voortplanting uitsloten, die wetsbepaling geschonden heeft;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest, doch enkel in zover het de vordering niet gegrond verklaart, haar aanlegster ontzegt en deze tot de kosten veroordeelt; verwerpt de voorziening voor het overige;

Zegt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik;

Veroordeelt elke der partijen tot de helft van de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer — 5 januari 1959.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-verslaggever : M. Anciaux Henry
de Faveaux

Advocaat-generaal : M. Delange.

Kansspel. — Aard of waarde van de inzetten zonder belang voor de strafbaarheid van de exploitant van kansspelen.

Al staat vast, dat de wet van 24 oktober 1902 alleen ten doel heeft de door de speeldrift veroorzaakte verwoestingen te keer te gaan, heeft nochtans de wetgever, om dit doel te bereiken, de exploitatie van elk kansspel willen treffen, ongeacht de aard of de waarde van de inzetten.

De afhouding, die de inrichter van kansspelen verricht op de inzetten der spelers, ook al vertegenwoordigt zij slechts het huurgeld voor de toestellen, levert een van de bij artikel 1 van voormelde wet bedoelde gevallen van exploitatie op.

Procureur-generaal t/ Thomas.

Gelet op het bestreden arrest, op 7 mei 1958 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1 van de wet van 24 oktober 1902 op het spel, en 97 van de Grondwet, doordat het arrest, hoewel expressis verbis aanne-

mend dat de litigieuze biljartspelen geen spelen zijn die handigheid vereisen en dat de kans in elk geval een doorslaggevende rol speelt in het slagen van winnende beurten, en hoewel bijgevolg niet betwistend dat het spelen geldt waarin de kans het overheersend element uitmaakt, dit wil zeggen een meer beslissende rol heeft dan de handigheid of het verstandelijk overleg, de feiten enkel ten aanzien van de spelers onderzoekend, beslist dat er ten deze geen exploitatie van kansspelen aanwezig is om de redenen dat het gering voordeel dat de winnende speler toegekend wordt niet aantoonst dat hij uit winzucht handelt, dat de weinige franken die de speler gevraagd worden voor het gebruiken van de toestellen in werkelijkheid slechts de huurprijs van die toestellen uitmaken, dat de inzetten der spelers klein waren en dat zij die zich van de toestellen bedienen in de kans geen gelegenheid kunnen zoeken om werkelijke winsten te maken,

dan wanneer artikel 1 van de wet van 24 oktober 1902 de exploitatie van kansspelen slechts ten aanzien van de exploitant beschouwt en niets bepaalt tegen de speler, geen gedogen kan worden ingeroepen, hetzij wegens de inrichtingskosten, hetzij onder enig ander voorwendsel, wanneer de inrichting één van de gevallen van exploitatie oplevert; dat de winst bestaat, ook al zoekt de inrichter van het spel enkel de door hem gedane uitgaven voor het inrichten, huishuur of lonen van het personeel goed te maken; dat het bestreden arrest, daar voormeld artikel 1 ieder feit van exploitatie van kansspelen strafbaar stelt, door dergelijke geringheid te laten gelden, een in de wet niet bepaalde, van rechtsvervolgung ontslaande grond ingevoerd heeft; dat alleen de winsten die de exploitant zich recht- of onrechtstreeks door middel van die spelen kan verschaffen in aanmerking vallen te nemen :

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt, enerzijds, dat verweerders een percentage ontvingen op de ontvangst gemaakt door de caféhouders in wier inrichting zij Amerikaanse biljarts geplaatst hadden die tegen één of weinige franken per speelbeurt ter beschikking van de klanten gesteld werden, en anderzijds, dat deze biljartspelen geen handigheid vereisende spelen zijn en dat de kans in ieder geval een doorslaggevende rol speelt in het slagen van winnende beurten;

Overwegende dat het arrest, om artikel 1 van de wet van 24 oktober 1902 niet toe te passen, in hoofdzaak in beschouwing neemt dat, daar de wet het bestraffen van de exploitatie van de speeldrift tot doel heeft, de geringheid van de winsten en de inzetten ten deze het winstbejag uitsluit, en bijgevolg niet van zulke aard is dat zij de speeldrift teweegbrengt; dat de speler in werkelijkheid slechts de huur van de toestellen betaalt;

Overwegende dat, al staat het vast dat de wet van 24 oktober 1907 beoogd heeft de door de speeldrift veroorzaakte verwoestingen tegen te gaan, de wetgever evenwel, om dit doel te bereiken, door het in algemene termen vervatte artikel 1 de exploitatie van elk kansspel heeft willen treffen, ongeacht de aard of de waarde van de inzetten;

Overwegende dat de afhouding die de inrichter van kansspelen verricht op de inzetten der spelers, ook al vertegenwoordigt zij slechts het huurgeld voor de toestellen, een van de gevallen van exploitatie, als omschreven in artikel 1 van voormelde wet oplevert;

Overwegende dat eruit volgt dat de door het arrest ingeroepen redenen het dispositief ervan niet kunnen dragen, waar het arrest door zijn soevereine vaststellingen het bestaan van de bestanddelen van het de verweerders ten laste gelegde misdrijf bevonden had;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;
Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;
Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

16e Kamer. — 5 november 1959.

Voorzitter : M. Vauthier.
Raadsheren : M.M. Declaire en Coyette.
Substituut-auditeur-generaal : M. Boland.
Advocaten : Mrs Pierson, Lebeau en Stassen.

Opdracht van gemeenteraad tot herstel van een weg aan intercommunale vennootschap op onderhandse wijze. — Vernietiging van beslissing door K.B. — Machtsoverschrijding.

De beslissing van de gemeenteraad, waarbij aan de intercommunale vennootschap, tot dewelke deze gemeente regelmatig was toegetreden, onderhands opdracht werd gegeven tot het herstel van een weg, werd bij K.B. vernietigd.

Omdat de wet de gemeenten niet verplicht openbare aanbestedingen uit te schrijven, omdat het K.B. steunt op de beginselen van een gezond administratief beleid, volgens dewelke het beroep op mededinging een gebodsregel uitmaakt, omdat het K.B. indruist tegen artikel 19 W. 10 april 1841, artikel 108 Grondwet en de daarop gesteunde wet van 1 maart 1922, is de toezichthoudende overheid haar bevoegdheid te buiten gegaan en dient haar besluit te worden vernietigd.

Gemeente Beyne-Heusay t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken) en « Fédération nationale des entrepreneurs de voirie ».

Arrest Nr. 7388

Gezien het op 14 oktober 1958 ingediende verzoekschrift, waarbij de gemeente Beyne-Heusay de nietigverklaring vordert van het koninklijk besluit van 29 juli 1958 houdende vernietiging van de gemeenteraadsbeslissing van 20 december 1957, waarbij de uitvoering van de herstellingswerken aan de « rue de la Station » bij onderhandse overeenkomst wordt toevertrouwd aan de coöperatieve vennootschap « Intercommunale de voirie »;

.....
Overwegende dat verzoekster lid van de coöperatieve vennootschap « Intercommunale de voirie », te Luik, is geworden ingevolge een bij koninklijk besluit goedgekeurde regelmatige beslissing van haar gemeenteraad; dat bedoelde intercommunale vennootschap tot doel heeft het uitvoeren van werken voor onderhoud, verbetering en aanleg van gemeentelijke verkeerswegen te land; dat haar statuten en de wijzigingen daarvan bij koninklijk besluit zijn goedgekeurd;

Overwegende dat de gemeenteraad van Beyne-Heusay, bij beslissing van 20 december 1957, de uitvoering van de herstellingswerken aan de « rue de la Station » onderhands heeft toevertrouwd aan genoemde « Intercommunale »;

Overwegende dat die beslissing bij koninklijk besluit van 29 juli 1958 om de volgende redenen is vernietigd :

« Overwegende dat de gemeenteraad, waar hij zonder ernstige redenen nagelaten heeft een openbare aanbesteding te houden, een stelsel dat volgens de wetgever als algemene regel moest gelden daar het de beste waarborgen biedt en dat daarom door de hoge overheid aan de gemeentebesturen nadrukkelijk werd aanbevolen, afgeweken is van de beginselen van een gezond administratief beleid; dat voorts de kostprijs der werken dient gedekt door middel van een lening waarvoor goedkeuring is vereist; dat de overheid welke die goedkeuring heeft te verlenen in het beroep op de mededinging een wezenlijk beoordelingsgegeven vindt; dat bedoelde beslissing om die redenen het algemeen belang schaadt »;

Overwegende dat verzoekster de nietigverklaring van deze beslissing vordert onder aanvoering dat zij is genomen met machtsoverschrijding en machtsafwendiging en met schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen;

Overwegende dat zij doet gelden, dat de toezichthoudende overheid de bevoegdheid welke zij aan de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet ontleent, heeft overschreden door de gemeenten in beginsel tot het uitschrijven van openbare aanbestedingen te verplichten, terwijl geen enkele wet hun die wijze van overeenkomst oplegt; dat zij nog betoogt, dat de bestreden akte haar verhindert werken waarvoor zij krachtens de wet moet instaan, door de « Intercommunale » te laten uitvoeren, met andere woorden die werken ten slotte zelf uit te voeren zoals zij daartoe het recht heeft; dat deze akte dus indruist tegen artikel 13 van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen, hetwelk de uitgaven voor zulke wegen ten laste van de gemeenten brengt, tegen artikel 108 van de Grondwet, hetwelk de gemeenten toestaat zich te verenigen om zaken van gemeentelijk belang te regelen en te beheren, en tegen de wet van 1 maart 1922 betreffende die vereniging;

Overwegende dat verzoekster verder betoogt, dat de bestreden beslissing, door als tweede reden aan te voeren dat de toezichthoudende overheid de lening waartoe verzoekster besloot om de kosten der werken te dekken niet kan goedkeuren zonder dat een beroep op mededinging is gedaan waarin die overheid toch een essentieel beoordelingsgegeven moet vinden, zich voor het vernietigen van verzoeksters beslissing heeft beroepen « niet op redenen afgeleid uit die beslissing zelf, maar op eventuele latere motieven van buiten uit die bovendien niet afhankelijk zijn van een beslissing van de gemeente, maar van een beslissing die de toezichthoudende overheid zelf zou kunnen nemen, dat de vernietiging dus haar reden van bestaan zou vinden in de houding van de toezichthoudende overheid zelf »;

Overwegende dat verzoekster zich ten slotte beroept op een tegenstrijdige houding vanwege de toezichthoudende overheid, die enerzijds toestaat dat intercommunale vennootschappen worden opgericht, dat de gemeenten zich daarbij aansluiten, en dat die vennootschappen goederen verkrijgen voor het bereiken van hun doel en die anderzijds een dwingende regel maken van de op de gemeenten rustende verplichting, openbare aanbestedingen uit te schrijven wanneer zij werken willen laten uitvoeren die binnen de werkingssfeer van de intercommunale vennootschappen vallen;

Overwegende dat het, zoals de tegenpartij betoogt, weliswaar juist is dat intercommunale vennootschappen geen monopolie voor het uitvoeren van werken binnen hun werkingssfeer bezitten, dat het ook wel juist is dat een gemeente machtigen om toe te treden tot een

«intercommunale de voirie» iets anders is dan oordelen of een met haar gesloten overeenkomst al dan niet voldoet aan de eisen van een gezond administratief beleid, maar dat uit de bestreden akte niet blijkt, dat zij de onderhandse overeenkomst om specifieke redenen heeft vernietigd, maar omdat de gemeente zonder gewichtige reden zou zijn afgeweken van het beginsel der openbare aanbesteding;

Overwegende dat de wet de gemeenten niet verplicht openbare aanbestedingen uit te schrijven;

Overwegende dat de redenen die aan artikel 108 van de Grondwet en aan de wet van 1 maart 1922 ten grondslag liggen, uitgaan van het economisch en praktisch voordeel dat de gemeenten uit hun vereniging kunnen halen; dat de machtiging, welke de toezichthoudende overheid aan de gemeente Beyne-Heusay heeft verleend om zich voor het uitvoeren van straatwerk met andere gemeenten te verenigen, impliceert dat het bestaan van die voordelen wordt erkend;

Overwegende dat de toezichthoudende overheid weliswaar niet gehouden is iedere onderhandse overeenkomst tussen een gemeente en de intercommunale waartoe zij behoort, als onaanvechtbaar te beschouwen, maar desondanks onder voorwendsel het algemeen belang te dienen, aan de gemeenten geen verplichting kan opleggen welke de wet hun niet oplegt, zonder telkens de specifieke redenen aan te geven welke die maatregel wettigen; dat zij, door die maatregel alleen te steunen op de beginselen van een gezond administratief beleid, het beroep op mededinging tot een gebodsregel heeft gemaakt; dat zij haar bevoegdheid te buiten is gegaan;

Overwegende dat de toezichthoudende overheid, door het uitschrijven van een openbare aanbesteding te eisen als een middel om de eventuele goedkeuring van een lening te kunnen controleren, aan de gemeenten onrechtstreeks een verplichting oplegt, welke zij hun niet rechtstreeks kan opleggen; dat zij haar bevoegdheid ook te buiten gaat door haar vernietiging hierop te steunen,

Besluit :

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 29 juli 1958 wordt vernietigd.

Artikel 2. Van dit arrest zal een uittreksel in het Belgische Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3. De kosten, bepaald op 1.150 frank, komen ten laste van de Staat tot een bedrag van 750 frank en ten laste van de tussenkomende partij tot een bedrag van 400 frank.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 19 maart 1959.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. De Vreese en Santenaire.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs. Derijcke en De Troyer.

1. Hoger beroep. — Devolutieve werking ervan. — Ontvankelijkheid van een vordering tot gedwongen tussenkomst ?
2. Verkoop op afbetaling. — Is de wet van 9 juli 1957 toepasselijk op vroegere aangegane afbetalingscontracten ?

1. De devolutieve werking van het beroep reikt niet verder dan het voorwerp ervan.

De vordering tot gedwongen tussenkomst in hoger beroep is slechts ontvankelijk in de mate waarin een vrijwillige tussenkomst dit zou zijn, o.a. wanneer zij tegen een persoon ingesteld wordt, die het rechtsmiddel van derden-verzet zou mogen aanwenden.

2. Moet de rechter ambtshalve de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering toepassen op alle afbetalingscontracten, onverschillig of zij vóór of na het in werking treden van de wet tot stand kwamen ? (Zie hierover het advies van advocaat-generaal Matthys.)

N.V. Gand-Automobile t/ Modly e.a.

Advies O.M.

De N.V. «Gand-Automobile», uit Gent, heeft binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm, en ontvankelijk beroep ingesteld tegen een vonnis, gewezen bij verstek bij gebrek aan besluiten op 6 mei 1958 door de rechtbank van eerste aanleg te Gent. Bij dit vonnis werd, op vordering van appellanten de ontbinding uitgesproken van een afbetalingsovereenkomst van koop-verkoop, gesloten op 26 november 1956, tussen de N.V. «Gand-Automobile» en vrouw Modly Ginette, echtgenote Verniers Jacques, overeenkomst waarbij deze vennootschap aan voornoemde gehuwde vrouw — wier verbintenissen door haar echtgenoot «voor solidaire borg en echtelijke volmacht» medeondertekend werden onderaan het schriftelijk contract — een nieuwe autowagen, merk «Chevrolet» — «Bel Air» — jaar 1956, verkocht tegen de totale verkoopprijs op afbetaling van 163.860 fr., betaalbaar als volgt : 24.000 fr. in contanten en het saldo — 139.860 fr. — door middel van 36 geaccepteerde wissels van 3.885 fr. elk; de eerste dezer wissels verviel op 31 december 1956, de andere vervolgens van maand tot maand; ze werden door de echtgenoot van koopster «voor solidaire borg en echtelijke volmacht» medeondertekend; verder werd in het contract uitdrukkelijk voorbehoud bedongen van de eigendomsoverdracht onder de opschortende voorwaarde van volledige afbetaling van de verkoopprijs, en omvatte de overeenkomst bovendien het uitdrukkelijk ontbindend beding dat, zo koopster één der wissels op de bepaalde vervaldag niet mocht betalen, of één der door haar aangegane verbintenissen niet mocht naleven, verkoopster ertoe gerechtigd werd onmiddellijk, en zonder voorafgaande ingebrekestelling, de overeenkomst te verbreken en de wagen terug te nemen waar hij zich ook moge bevinden.

Vaststellende dat koopster minstens twee wissels had laten protesteren, heeft de rechtbank, op grond van voormelde bedingen de overeenkomst als rechtsgeldig verbroken verklaard, ten nadele van de koopster, en tevens geldig en van waarde verklaard het beslag tot terugvordering, op 7 december 1957 door het ambt van deurwaarder G. Heughebaert op de verkochte wagen verricht, krachtens bevelschrift verleend op zelfde datum door de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Gent.

Bovendien, werd koopster veroordeeld tot betaling aan appellante :

- 1) van een bedrag, 814 fr. groot zijnde de door verkoopster aan de wagen gedane onderhoudskosten;
- 2) van een bedrag, 2.000 fr. groot, wegens schadevergoeding, terwijl appellante een schadeloosstelling had geëist van 35.000 fr.

Er dient eveneens te worden opgemerkt dat het aangevochten vonnis enkel een veroordeling uitsprak tegen de koopster, vrouw Modly Ginette; de, althans

door appellante hoofdzakelijk gevorderde. elkheellijke veroordeling van koopster én van haar echtgenoot, Verniers Jacques, tot betaling zowel van de onderhoudskosten en de schadevergoeding van 35.000 fr. als van de gerechtskosten, werd door de rechtbank onbeantwoord gelaten, vermits het aangevochten vonnis de eis voor het overige niet heeft afgewezen. Appellante heeft evenwel haar bezwaren tegen dit vonnis enkel beperkt tot het naar haar stelling onvoldoende bedrag der haar toegekende schadevergoeding van 2000 fr., zodat het aan het Hof niet behoort omtrent de al dan niet gegrondheid van de tegen de echtgenoot van eerste geïntimeerde gevorderde elkheellijke veroordelingen uitspraak te doen.

* * *

I. Dient de eventuele toepassing der wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering, waarvan al de bepalingen in werking getreden zijn op 1 februari 1958 (art. 10, K.B. van 23 december 1957, Stsbl. van 29 december 1957), in onderhavig geval, door het Hof ambtshalve te worden onderzocht?

Deze vraag betreft meer bepaald de vaststelling dat het beding van eigendomsvoorbehoud en de uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde, zoals ze werden opgenomen in de afbetalingsovereenkomst, tussen appellante en eerste geïntimeerde gesloten op 26 november 1956, op grond van art. 4, § 2 en art. 10 § 1 der wet van 9 juli 1957, als ongeschreven zouden dienen te worden geacht, op voorwaarde dat men de bepalingen der wet van 9 juli 1957, en meer in het bijzonder bovenbedoelde bepalingen, zou beschouwen als behorende tot de openbare orde, in welk geval zij van toepassing zouden zijn op alle afbetalingstussenkomsten, onverschillig of deze gesloten werden vóór het inwerkingtreden van de wet of niet (Cassatie, 27 mei 1929, Pas. 1929, I, 200).

De gestelde vraag dient, naar ons oordeel, ontkenkend te worden beantwoord, en wel om de volgende redenen:

1) Bij onderzoek van de voorbereidende werken der wet van 9 juli 1957, waarvan de tekst zelf dienaangaande geen enkele bepaling omvat, is het niet mogelijk met stelligheid ertoe te besluiten dat de wetgever de bepalingen dezer wet heeft willen toepasselijk maken op de bij haar inwerkingtreding nog lopende contracten, meer bepaald deze aangegaan vóór het van kracht worden van de wet.

Nochtans dient de aandacht te worden gevestigd op de vaststelling dat art. 27 van het oorspronkelijk wetsontwerp (Parl. Besch., Senaat, Zitt. 1954/55, nr 211, blz. 24) aanvankelijk bepaalde: «Deze wet is alleen op de na haar inwerkingtreding gesloten contracten van toepassing. De Koning bepaalt de datum waarop de artikels 19 tot 23 van deze wet in werking treden».

De tweede alinea van dit art. 27 werd naderhand, door een eerste amendement van de Regering, ingediend op 6 maart 1956, als volgt gewijzigd: «De Koning stelt de datum vast waarop onderhavige wet van kracht wordt. Hij kan desgevallend een bijzondere datum voor de inwerkingtreding van hoofdstuk V bepalen». De eerste alinea van art. 27 bleef echter ongewijzigd (Parl. Besch., Senaat, Zitt. 1955/56, nr 138, blz. 10).

Op 27 april 1956, dient de Regering echter een tweede amendement in, waarbij art. 27 het artikel 26 wordt, en waarbij tevens slechts de tweede alinea behouden wordt, terwijl geen enkele rechtvaardiging

gegeven wordt voor het weglaten van de eerste alinea waarbij bepaald was geworden dat de wet enkel van toepassing is op de contracten gesloten na haar inwerkingtreding (Parl. Besch., Senaat, Zitt. 1955/56, nr 158, blz. 7).

De tekst van dit amendement is het art. 31 geworden van de wet van 9 juli 1957, zonder dat, in verband met hoger bedoelde weglating, ook enige uitlegging, tijdens de parlementaire besprekingen verstrekt werd:

2) De oplossing behoort derhalve te worden gezocht in de juridische aard welke aan de bepalingen der wet van 9 juli 1957 dient te worden erkend, althans de bepalingen waarvan partijen, bij afbreuk van het principe van de vrije wilsautonomie inzake civielrechtelijke verbintenissen en contracten, niet mogen en niet geldig kunnen afwijken. De administratieve status der wet (art. 23 tot 28) dient vanzelfsprekend hierbij buiten beschouwing te worden gelaten.

Nopens haar juridische aard, omvat de wet zelf geen algemene bepaling; het artikel 10 van het wetsvoorstel van de heer senator Ronse, luidende: «de bepalingen van de wet zijn van openbare orde» (Parl. Besch., Senaat, Buiteng. zitt. 1954, nr 6, blz. 15), werd in de naderhand ingediende wetsvoorstellen, wetsontwerpen en amendementen, niet hernomen.

Bij nader onderzoek van de strekking der wet lijdt het echter geen twijfel dat de bescherming van de kopers en ontleners op afbetaling tegen de misbruiken en het maatschappelijk gevaar van de hen door de verkopers en geldschietters dikwijls opgedrongen contractuele bedingen een der hoofdzakelijke doeleinden was, die door de wetgever beoogd werd, doel dat trouwens, tijdens de besprekingen in de Senaat, door de toenmalige minister van Economische Zaken, de heer Rey, beklemtoond werd (Parlem. Hand., Senaat, 13 maart 1957, blz. 941). Vandaar de vaststelling dat, bij het bepalen van de civielrechtelijke status van de verkoopsovereenkomsten en leningen op afbetaling, de wetgever de voornaamste regelen van dergelijke contracten op dwingende wijze heeft bepaald, en partijen dus van deze regeling niet geldig mogen afwijken. Daartoe volstaat het onderzoek van de bewoordingen waarin sommige bepalingen werden opgesteld en van hun strekking: er «moet» een schriftelijk contract opgesteld worden (art. 3 en 12); het contract «moet» zekere vermeldingen omvatten (art. 4 en 13); geen verkoop is voltrokken, zolang geen voorschot werd betaald (art. 5); wat de contracten nopens zekere goederen betreft, wordt door het K.B. van 23 december 1957 een termijn bepaald binnen dewelke de volledige prijs «dient» te worden betaald, en een maximumlastenpercentage wordt voorgeschreven dat niet «mag» overschreden worden (art. 6, 7, 15 en 16). Bij niet-naleving van al deze voorwaarden worden de verplichtingen van de koper van rechtswege tot de constante koopprijs van het voorwerp verminderd, terwijl de koper het voordeel van de termijnbetaling behoudt (art. 8), zodus een civielrechtelijke sanctie. Art. 9 en 18 bepalen dat koper of geldopnemer «ten allen tijde gerechtigd is» tot vervroegde afbetaling. Elk uitdrukkelijk ontbindend beding wordt principieel als ongeschreven geacht, en de rechter kan, zelfs van ambtswege, de strafbepalingen verminderen of de koper ervan ontslaan (art. 10 en 19). Bedrag van afstand en van beslag op het loon wordt beperkt (art. 20) enz... Dat de bepalingen der wet van 9 juli 1957, in verband met deze aan partijen trouwens meestal op straf van nietigheid voorgeschreven regelen het dwingend recht behoren, zodus van imperatieve of gebiedende aard zijn, blijkt derhalve bezwaarlijk in twijfel te kunnen getrokken worden.

De juridische aard van deze bepalingen kunnen trou-

wens best vergeleken worden aan die der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten, waarvan verscheidene arresten van het Hof van Verbreking gezegd hebben: dat ze principieel imperatief zijn, en partijen er slechts van mogen afwijken ingeval hun die mogelijkheid verleend wordt (Zie: Cass., 23 april 1953, Pas. 1953, I, 647; 24 november 1955, Pas. 1956, I, 284).

Het aldus vastgelegd dwingend merk van de wet van 9 juli 1957, betekent echter, naar ons oordeel, allerm minst dat de civielrechtelijke regeling dezer wet daarom tot de openbare orde behoort. In de mate waarin het begrip « openbare orde » vatbaar is voor definiëring — wat wij persoonlijk sterk betwijfelen — heeft het Hof van Cassatie, bij haar twee jongste arresten ten deze — 9 december 1948 (Pas. 1948, I, 699) en 22 december 1949 (Pas. 1950, I, 266) — van de wet van openbare orde de volgende bepaling gegeven: « Is enkel van eigenlijke openbare orde de wet die de essentiële belangen raakt van de Staat of van de gemeenschap, of die in het privaatrecht de juridische grondslagen vestigt, waarop de economische of morele orde van de maatschappij rust » (Zie ook: De Page, B.I, nr 91, blz. 86 en volg.; noot get. W.G. onder Cassatie, 1 febr. 1951, Pas. 1951, I, 360 tot 362; R. Van Lennep: « Het begrip publieke orde in Belgisch recht », R.T. 1951, blz. 20 tot 32 en 195 tot 249).

Ofschoon de wet van 9 juli 1957 ook een economische en een monetair aspect vertoont, en zij derhalve, buiten de bescherming der kopers en geldontleners op afbetaling, eveneens een reglementering heeft uitgevaardigd met betrekking tot de algemene beweging van de geldomloop voortspuitende uit de kredietverrichtingen en de hierdoor beïnvloede economische conjunctuur (Zie A. Houtekier: « Het Afbetalingscontract », nrs 5 en 6, blz. 11 en 12), blijkt deze wet nochtans hoofdzakelijk de gedwongen herstelling te hebben betracht van het evenwicht en van de rechtsgelijkheid tussen partijen — zodus t.o.v. een bepaalde categorie burgers — inzake privaatrechtelijke overeenkomsten op afbetaling (waarvan art. 1 trouwens het zeer opgevat begrip uitwijst).

Ten aanzien van dergelijke wetten, waarvan de bepalingen nochtans t.o.v. partijen beslist een dwingend kenmerk vertonen, hebben de rechtsleer (Zie: De Page, B. I., nrs 91-91bis compl.; B. II, nr 463-d; B. IV, nr 782, compl.; Capitant: « Introduction à l'étude du droit civil », nr 26) en sommige arresten van ons Hof van Cassatie erop gewezen dat zij nochtans daarom niet de openbare orde raken (Zie o.m. Cass., 2 mei 1946, Pas. 1946, I, 168; Cass., 23 april 1953, Pas. 1953, I, 647; conclusiën van advoc.-gen. Mahaux vóór Cass. 24 sept. 1953, Pas. 1954, I, 36, o.m. blz. 38: « ... le moyen ... pris de la violation de dispositions légales qui, sans être d'ordre public, n'en sont pas moins impératives »; Cass., 24 november 1955, Pas. 1956, I, 284).

Van de andere kant, blijkt, bij de wetten van dwingend recht, het soms zeer genuanceerd en kies verschil te moeten gemaakt worden tussen de wetten die de openbare orde in de hoogste mate aanbelangen en waarvan de sanctie de volstreekte nietigheid is, en deze die slechts in mindere mate dergelijk kenmerk vertonen en waarvan de bepalingen dan ook (zoals die der wet van 9 juli 1957) slechts door de betrekkelijke nietigheid gesanctionneerd worden. Dit onderscheid dat ten slotte gegrond is op de beoordeling van de collectieve of van de private aard der belangen die de imperatieve wet heeft willen beschermen, schijnt inderdaad te mogen afgeleid worden uit de nadere ontleding van de arresten van het Cassatiehof van 9 december 1948 (Pas. 1948, I, 699) en 14 januari 1954 (Pas. 1954, I, 402), zoals Prof. de Harven zeer juist heeft uiteengezet in zijn

merkwaardige noot « Contribution à l'étude de la notion d'ordre public », onderaan de tekst van bedoelde arresten gepubliceerd in R.C.J.B. 1954, blz. 259 tot 266 (zie vooral het nr 7 van deze noot) — (Zie ook Rb. Kortrijk, 29 april 1954, R.W. 1954-55, kol. 1813, meer bepaald kol. 1817 en 1819).

Op grond van deze doctrinale en jurisprudentiële opvattingen, en gelet op de vaststelling dat de wetgever van 1957, inzake verkoop en lening op afbetaling, wel hoofdzakelijk zekere essentiële betrekkingen op dwingende wijze tussen partijen in een privaatrechtelijke aangelegenheid heeft willen regelen, zonder eigenlijk de wezenlijke belangen van de Staat en van de ganse gemeenschap zelf hierbij te betrekken, wil het ons voorkomen dat de bepalingen betreffende de civielrechtelijke regeling van de verkoop en de lening op afbetaling alhoewel van dwingend recht, nochtans enkel behoren tot de stof van de openbare orde van mindere draagwijdte, en trouwens ook daarom enkel hun sanctie vinden in de betrekkelijke nietigheid (Vgl. de reglementering op de hypothecaire leningen, die op gelijkwaardige beginselen is gegrond, en evenmin tot de openbare orde behoort: De Page, B.V., nr 166).

Dienvolgens, in onderhavig geval, en bij afwezigheid van opwerpingen dienaangaande gedaan door partijen, behoort het Hof, naar ons oordeel, de vraag omtrent de eventuele toepassing der wet van 9 juli 1957, en derhalve nopens haar al dan niet terugwerkende kracht, t.o.v. de in zake betwiste overeenkomst op afbetaling van 26 november 1956, geenszins ambtshalve te onderzoeken.

* * *

II. Wat het bedrag der geëiste schadevergoeding betreft.

Het enige bezwaar dat door appellante tegen het aangevochten vonnis geopperd wordt betreft het quantum van de schadeloosstelling, waar de eerste rechter, t.o.v. een eis van 35.000 fr., dit bedrag slechts op 2.000 fr. heeft bepaald, omdat de geëiste schadevergoeding, naar zijn oordeel, overdreven was, en appellante nopens de door haar ondergane schade geen inlichtingen had verschaft.

Appellante blijkt de gegrondheid van laatstvermelde beschouwingen te hebben ingezien vermits zij, na de uitspraak van het aangevochten vonnis, en vooraleer hoger beroep tegen deze beslissing in te stellen, meer bepaald op 19 mei 1958, de autowagen, voorwerp van het geschil, door een deskundige deed onderzoeken, en de waarde er van op de datum van het beslag (7 december 1957) deed schatten.

Dit deskundig onderzoek, eenzijdig verricht en zonder dat geïntimeerden ooit uitgenodigd werden het bij te wonen, bepaalt de aanneembare gebruikswaarde van de wagen die 42.000 km had afgelegd, op 68.400 fr.

Gelet op de vaststellingen gedaan door de deskundige en op het feit dat, sedert 7 december 1957, de wagen, steeds niet kon worden vervreemd, omdat het vonnis, dat het beslag geldig en van waarde heeft verklaard de uitvoering bij voorraad heeft afgewezen, wil het ons voorkomen dat het bedrag dezer schatting thans niet als overdreven laag kan beschouwd worden, temeer de waarde van de wagen, die van het bouwjaar 1956 is, intussen ongetwijfeld nog in aanzienlijke mate is gedaald.

Deze waarde, toegevoegd aan de door eerste geïntimeerde gedane betalingen (62.850 fr.), hetzij samen 131.250 fr., dient, tot bepaling van de door appellante geleden schade, noodzakelijk te worden afgetrokken, niet van het bedrag der faktuur meer de weeldetaks

(139.000 fr.), doch wel van het bedrag van de contante betaling (24.000 fr.) meer het bedrag van de contante betaling (24.000 fr.) meer het bedrag van het te betalen saldo op afbetaling (139.860 fr.), hetzij samen 163.860 fr., vermits appellante de financieringskosten van de verkoop op afbetaling heeft ondergaan.

Het bedrag der door de verbreking van de overeenkomst aan appellante veroorzaakte schade beloopt aldus 32.610 fr., bedrag dat, naar onze mening, een billijke en rechtmatige schatting is van het «*lucrum cessans*» en van het «*damnum emergens*».

* * *

III. *Wat de oproeping betreft tot gemeenverklaring van het te wijzen arrest t.o.v. de partij Verheugen Achille.*

Voor de eerste maal in graad van hoger beroep heeft appellante de partij Verheugen Achille — die ten tijde van het sluiten der betwiste overeenkomst en van het ondertekenen der wissels, als ongeschikte in dienst schijnt te zijn geweest van geïntimeerden — bij dagvaardingsexploot opgeroepen, ten einde door het Hof te horen verklaren dat zij in het geding tussen appellante en geïntimeerden, tussenbeide zal komen en het te vellen arrest aan deze partij gemeen zal worden verklaard.

Deze oproeping in gemeenverklaring van arrest is uitsluitend gegrond op de beschouwing dat Verheugen Achille «*zich borg heeft gesteld voor de naleving der verbintenissen van de aankopers, voortspruitende uit het contract van 26 november 1956*» en appellante er aldus belang bij heeft het uit te spreken arrest aan deze zogenoemde borg, gemeen te horen verklaren.

Er dient evenwel, van meetaf te worden opgemerkt dat, op grond van de door appellante voorgelegde bescheiden, de zgenaamde borgtocht van partij Verheugen enkel hierin bestaat: op drie der door eerste geïntimeerde geaccepteerde en door haar echtgenoot «*voor cosolidaire borg en echtelijke volmacht*» mede-ondertekende wissels, meer bepaald één wissel, ten bedrage van 3.885 fr., betaalbaar op 30 juni 1957, één wissel, van hetzelfde bedrag, betaalbaar op 31 oktober 1957, en één wissel, van hetzelfde bedrag, betaalbaar op 30 november 1957, en waarvan slechts één enkele, nl. de eerste, ter betaling aan Verheugen aangeboden en op 10 juli 1957 geprotesteerd werd, heeft laatstgenoemde de betaling van deze drie wisselbrieven voor hun respectievelijk bedrag door borgtocht (aval) verzekerd, door middel van de op elk dezer wissels door hem eigenhandig neergepende en ondertekende formulering «*Goed voor borg voor betrokkene*».

De aandacht dient echter te worden gevestigd dat, zo Verheugen als avalgever van deze drie wissels ongetwijfeld op dezelfde wijze verbonden is als de geavalleerde wat de betaling van hun bedrag betreft (art. 32, Gecoördineerde wetten op de wisselbrieven), de vordering van appellante tegen de twee eerste geïntimeerden geenszins de betaling van geaccepteerde wissels tot voorwerp heeft, a.g. de uitvoering, of het gebrek aan uitvoering, van cambiale verbintenissen, doch wel uitsluitend gegrond is op de koopovereenkomst op afbetaling van 26 november 1956, waarvan de ontbinding wegens wanprestaties van koopster vervolgd en terecht uitgesproken werd. Noch uit het voorgelegde exemplaar van die overeenkomst, noch uit andere hiermede rechtstreeks verband houdende geschriften uitgaande van partij Verheugen, blijkt dat laatstgenoemde zijn borgtocht zou hebben verleend met het oog op de naleving vaststaan (art. 2015, B.W.; De Page, B. VI, nr 842,

door koopster van de door haar bij deze koopovereenkomst aangegane verbintenissen.

Terwijl borgtocht niet wordt vermoed, met dien verstande dat de wil om zich borg te stellen moet litt. A., blz. 816 tot 819), vervolgens uitdrukkelijk moet zijn aangegaan, en niet verder kan strekken dan de grenzen waarbinnen hij werd aangegaan (zelfde wetsbepaling), kan dan ook, op grond van bovenvermelde vaststellingen, bezwaarlijk worden voorgehouden dat de borgtocht door Verheugen verleend op de drie hierboven bepaalde wisselbrieven zich zou uitstrekken tot de naleving, door de betrokkene van deze wissels, van de verbintenissen door haar als koopster aangegaan bij het afzonderlijk gesloten koopcontract van 26 november 1956, dat, van juridisch standpunt uit beschouwd, van de cambiale overeenkomst gans af te zonderen valt.

Hieruit volgt dat partij Verheugen aan deze overeenkomst zelf volkomen vreemd blijft, en dat elke vordering strekkende tot tenuitvoerlegging of tot ontbinding van dit contract hem noch nadeel kan toebrengen, noch tot voordeel kan strekken, vermits hij enkel en uitsluitend gebonden is door de verbintenissen door hem aangegaan bij het avaliseren van de drie bovenbedoelde wissels, verbintenissen waarvan de uitvoering op een gans andere rechtsgrond gevestigd is.

Wij menen het dan ook ten zeerste te moeten betwijfelen dat, in onderhavig geval, Verheugen er toe ontvankelijk zou zijn geweest tegen het aangevochten vonnis derden-verzet aan te tekenen, daar deze beslissing noch zijn rechten, noch de aard, de draagwijdte of de omvang van zijn verbintenissen in geen geval, zelfs eventueel kan schaden, noch hem enig ongunstig vooroordeel of moreel nadeel kan veroorzaken; welnu de ontvankelijkheid van het derden-verzet vereist nu juist in hoofde van derde-verzetter het bestaan van dergelijk belang (art. 474, W.B.Rv. Tissier et Darras, art. 474, nrs 191 en 192; Beltjens: Code de proc. civ. sub art. 474 nrs 6, 28, 41 tot 102). Van de andere kant, waar de vordering van appellante tot verbreking van de koopovereenkomst strekt mits schadeloosstelling, ziet men eveneens niet in, in welke mate partij Verheugen, het gezag van het aangevochten vonnis of van het te vellen arrest t.o.v. dergelijke eis zou kunnen afwijzen door het middel geput uit het rechterlijk gewijsde, vermits tussen appellanten en geïntimeerden enerzijds, en anderzijds Verheugen geen enkele rechtsband bestaat, op grond van het contract waarvan de verbreking vervolgd wordt, doch enkel op grond van de geavalleerde wisselbrieven, die «*in casu*» buiten beschouwing liggen.

Welnu, de loutere oproeping tot gemeenverklaring van een vonnis of arrest, — afgezien van de vraag of dergelijke oproeping voor de eerste maal in grond van hoger beroep al dan niet ontvankelijk is — heeft nu juist tot gevolg aan de opgeroepene de uitoefening te ontzeggen van het derden-verzet (Carré, nr 1271), en hem tevens te beletten dat hij, in de toekomst, de betrekkelijkheid van de rechterlijke beslissing voortspruitende uit art. 1351 - B.W. zou opwerpen; dergelijke oproeping waarborgt ten slotte de toekomst, en kan dan ook als een maatregel «*ad futurum*» worden beschouwd (zie: noot Braas onder Cass. 10 juni 1948, in R.C.J.B. 1949, nr 3 in fine blz. 118).

Thans wordt dan ook doorgaans aanvaard dat oproeping tot gemeenverklaring van vonnis of arrest ontvankelijk is niet enkel t.o.v. hem die ertoe zou gerechtigd zijn derden-verzet tegen deze beslissing aan te tekenen, maar ook t.o.v. hem die het gezag van deze beslissing zou kunnen verwerven door het middel geput uit het rechterlijk gewijsde (R.P.D.B. — Tw. Inter-

vention en matière civile, nr 85, Tw. Compétence en matière civile et commerciale, nr 1466).

De voorwaarden gesteld tot de ontvankelijkheid van dergelijke oproeping zijn dan ook: in enige mate, het eventueel stoffelijk of moreel nadeel, vereist bij art. 475 W.B.Rv.; in bredere mate, en in elk geval, een belang om in zake op te roepen een derde die ertoe zou gerechtigd zijn vrijwillig in het geding tussenbeide te komen wegens de rechtsband die, op grond van de wet of van de overeenkomst, tussen hen en gedingvoerende partijen bestaat, zonder dat daarom reeds zou vaststaan dat een nadeel of schade voor die derde uit de te wijzen beslissing zal ontstaan. Terwijl nu dergelijk belang, in de ruimste opvatting er van, niet ernstig kan worden ingeroepen, waar de opgeroepen derde noch bijstand, noch waarborg aan eiser in tussenkomst kan verlenen, en waar de uit te spreken rechterlijke beslissing aan de opgeroepen derde noch geheel, noch gedeeltelijk kan worden tegengesteld door hem enig voor- of nadeel te berokkenen, dient de oproeping tot gemeenverklaring van vonnis of arrest als niet ontvankelijk te worden afgewezen (zie nopens al deze vereisten de noot van Braas, Op. cit. onder n° 4, blz. 118 en 119 en de voetnota's, alsook Luik, 2 juni 1949, R.W. 1951-52, kol. 1502, voorziening verworpen bij Cass. 7 februari 1952, R.W. 1951-52, kol. 1499; Gent, 2e Kamer, 28 mei 1952, in zake N.V. Steenbakkerij van Burght t/ Mahieu, De Wulf en t/ gemeente Kruikeke en Burght (niet gepubliceerd); Brussel, 2 april 1958, J.T. 1958, Notes de procédure civile van G. Lermusiaux, blz. 372. Zie ook de argumentering vln het cassatiearrest van 23 november 1950, R.W. 1950-51, kol. 743 met noot, en Pas. 1951, I, 169, meer bepaald blz. 170 waar het Hof het volgende overweegt:

« Attendu que l'article 466 du Code de proc. civ. » autorise l'intervention volontaire (en degré d'appel) » de celui qui pourrait former tierce opposition contre » la décision à rendre, afin d'éviter cette dernière » procédure et de hâter ainsi la solution du différend; » qu'en raison du but et de l'esprit de la loi, il y a » lieu d'admettre que réciproquement les parties principales ont le droit d'appeler en intervention (devant » le juge d'appel) le tiers qui pourrait intervenir » volontairement dans le procès, s'il néglige d'user de » cette faculté... » (argumentering overgenomen door Brussel, 12 maart 1955, J.T. 1955, 438).

In onderhavig geval, volstaat het thans terug te keren tot de feitelijke vaststellingen nopens de enige beperkte omvang en draagwijdte van de door Verheugen verleende borgtocht, tevens uitsluitend gegeven t.o.v. de betaling van het bedrag van drie geaccepteerde wisselbrieven, terwijl de koopovereenkomst waarvan de ontbinding met schadeloosstelling vervolgt wordt hem volkomen vreemd blijft, om m.i. tot het besluit te komen dat Verheugen, noch vóór de eerste rechter, noch vóór uw Hof, ertoe zou gerechtigd zijn vrijwillig in het geding tussenbeide te komen; zijn oproeping tot gemeenverklaring van het te vellen arrest kan geen het minste nut of belang hebben; de rechten van appellante en de verbintenissen van opgeroepene Verheugen blijven immers op grond van de enkel ten hunne opzichte in acht te nemen camerale rechtsband, ongewijzigd en volkomen gaaf.

Wij menen dan ook tot de niet-ontvankelijkheid van de oproeping tot gemeenverklaring van arrest te moeten besluiten.

Algemeen besluit:

1. De eventuele toepassing der wet van 9 juli 1957 op de betwiste koopovereenkomst van 26 november

1956, dient door het Hof niet ambtshalve te worden onderzocht, omdat deze wet, ofschoon van dringend recht, niettemin de openbare orde in de hoogste mate opgevat niet raakt;

2. Het hoger beroep is gegrond in de mate waarin de gevorderde schadevergoeding van 2.000 tot 32.610 frank dient te worden opgedreven;

3. De oproeping tot gemeenverklaring van arrest van partij Verheugen Achille, dient, bij gebrek aan enig belang, als niet ontvankelijk te worden afgewezen.

Arrest

Gezien de stukken, o.m. het vonnis gewezen bij verstek, bij gebrek aan besluiten, tussen appellante en geïntimeerden, door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, vierde burgerlijke kamer, op 6 mei 1958;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

dat de geïntimeerden Modly en Verniers, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger hebben gesteld;

dat Verheugen Achille door appellante opgeroepen werd om in het geding tussen haar en de geïntimeerden tussenbeide te komen en het te vellen arrest gemeen te horen verklaren;

Overwegende dat appellante het vonnis a quo aanvecht, enkel wat betreft het bedrag der schadevergoeding;

dat zij 35.000 fr. vorderde, terwijl de eerste rechter dit bedrag op 2.000 fr. heeft verminderd omdat, naar zijn oordeel, de geëiste schadevergoeding overdreven was en appellante nopens de door haar ondergane schade geen inlichtingen had verschaft;

Overwegende dat appellante thans een verslag voorlegt, opgemaakt door Majoor Vandeputte op 19 mei 1958, volgens hetwelk de kwestieuze wagen — merk Chevrolet Bel-air, 1956 —, op 7 december 1957, dag van het beslag, een waarde had van 68.400 fr.;

Overwegende dat deze schatting weliswaar eenzijdig geschiedde;

dat nu niet wordt betwist dat de wagen 42.000 km had afgelegd en het loopvlak der banden zover versleten was dat zij dienden te worden vervangen, men mag aannemen dat de depreciatie op basis van 1,30 frank per afgelegde kilometer, 54.600 fr. beliep, en de waarde 123.000 fr. (factuurprijs zonder taks) — 54.600 = 68.400 fr. bedroeg;

dat de schade op de dag van het beslag als volgt dient te worden berekend:

volledige aankoopprijs, kontante waarde + financiering, die in werkelijkheid de interesten en onkosten omvat veroorzaakt door de niet kontante betaling:

gedane betalingen:	24.000 fr. kontant	
	38.850 fr. 10 wissels	
	62.850 fr.	
waarde op		
7-12-1957:	68.400 fr.	
	131.250 fr.	131.250 fr.

32.610 fr.

Overwegende echter dat de kwestieuze wagen niet dadelijk is kunnen verkocht worden omdat het vonnis a quo, uitgesproken op 6 mei 1958, het beslag geldig en van waarde verklarend, de tenuitvoerlegging had geweigerd; dat aldus de wagen, door veroudering, nog grotere depreciatie heeft ondergaan; dat dienvolgens

het gevorderd bedrag van 35.000 fr. zeker niet als overdreven mag worden bestempeld;

Overwegende dat appellante vóór de eerste rechter vorderde dat beide geïntimeerden solidair minstens eerste geïntimeerde, zouden veroordeeld worden tot de betaling van schadevergoeding;

dat het vonnis a quo enkel een veroordeling uitsprak tegen de koopster Modly, zonder te gewagen van solidariteit;

Overwegende dat, nu appellante daarover geen bezwaar oppert en de devolutieve werking van het beroep niet verder reikt dan het voorwerp van het beroep, het aan het Hof niet behoort omtrent de al dan niet gegrondheid van de tegen Verniers Jacques gevorderde solidaire veroordeling uitspraak te doen;

Over de oproeping van Verheugen Achille :

Overwegende dat Verheugen Achille op 6 juni 1958 voor het Hof gedagvaard werd om in het geding tussen appellante en de geïntimeerden tussenbeide te komen en het te vellen arrest gemeen te horen verklaren;

dat de oproeping gegrond is op de beschouwing dat Verheugen zich borg heeft gesteld voor de naleving der verbintenissen der kopers, voortspruitend uit de koopovereenkomst op afbetaling dd. 26 november 1956;

Overwegende dat een oproeping in gedwongen tussenkomst in hoger beroep alleen ontvankelijk is in de mate dat een vrijwillige tussenkomst ontvankelijk zou wezen, meer bepaald wanneer zij gericht is tegen een persoon die het recht zou hebben verzet door derden aan te tekenen (Cass. 23-11-1950, Pas. 1951, I, 169);

dat zulks ter zake het geval niet is;

dat het vonnis a quo de rechten van Verheugen noch op materieel noch op moreel gebied kan schaden;

dat immers de zogenaamde borgtocht van Verheugen er enkel in bestaat dat hij drie der zes en dertig door eerste geïntimeerde geaccepteerde wissels door borgtocht heeft verzekerd, onder de formulering « Goed voor borg voor betrokkene »;

Overwegende dat Verheugen enkel gehouden is door de verbintenissen die hij aanging als avalgever van drie wissels;

dat immers nergens uit blijkt dat hij zijn borgtocht heeft verleend met het oog op de naleving door de koopster van de verbintenissen voortspruitend uit het koopcontract zelf waarin hij overigens niet is tussengekomen;

Overwegende dat de onderhavige vordering niet strekt tot betaling van wissels, maar hoofdzakelijk tot ontbinding van de gemelde overeenkomst met schadevergoeding;

dat Verheugen door het vonnis a quo zeker niet kon geschaad worden en hij dan ook niet ontvankelijk zou kunnen geacht worden om derden-verzet aan te tekenen;

dat dienvolgens de oproeping in gedwongen tussenkomst niet ontvankelijk is;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Wijzende bij verstek tegen geïntimeerden;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn grotendeels eensluidend advies;

Machtigt Modly Ginette om in rechte op te treden;

Verklaart het beroep in de mate waarin het beperkt is en gericht tegen eerste geïntimeerde, ontvankelijk

en gegrond; doet dienvolgens het vonnis a quo te niet waar het bij wijze van schadevergoeding 2.000 fr. toekende en dienaangaande hervormend, veroordeelt eerste geïntimeerde tot betaling aan appellante van de som van 35.000 fr. meer de gerechtelijke interesten;

Verklaart het beroep, in zover het gericht is tegen Verniers Jacques, niet ontvankelijk, bij gebrek aan grieven;

Verklaart de oproeping in tussenkomst van Verheugen Achille eveneens niet ontvankelijk.

Verwijst eerste geïntimeerde in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 27 juni 1959.

Voorzitter : M. P. De Preter.

Rechters : M.M. E. Ceulemans en R. Dillen.

O.M. : M. De Smedt.

Advocaten : A. Le Paige, R. Delwaide en W. Calewaert.

Natuurlijk kind. — Verbreking van trouwbeloften. — Vordering in betaling der kraamkosten, onderhoudsgeld en schadevergoeding. — Toegekende bedragen.

Het eenzijdig en zelfs onverantwoord verbreken der trouwbeloften stelt op zichzelf geen enkele fout daar. Doch het verbreken van de trouwbeloften omdat de jongen zou vernomen hebben dat de reputatie van het meisje niet goed zou zijn, stelt in zijn hoofde een quasi-deliktuele fout daar, waardoor de eerbaarheid en de moraliteit van het meisje in verdenking worden gebracht. Zij heeft het recht herstel te vorderen van de daaruit voortspruitende schade, bij toepassing van artikel 340c en 1382 B.W.

P. t/ C.

Aangezien bij gemeld tussenvonnis van 26 juni 1958 aanlegster toegelaten werd tot de bewijslevering van een reeks feiten, die resumerend neerkomen op de regelde en algemeen gekende betrekkingen van partijen tijdens de wettelijke bevruchtigingsperiode van aanlegster, de huwelijksbeloften tussen partijen, alsmede de voor aanlegster beledigende verbreking dezer beloften door verweerder;

Aangezien betreffende deze feiten ten verzoeken van aanlegster een getuigenverhoor werd gehouden op respectievelijk 24 oktober en 21 november 1958;

Aangezien de wraking door verweerder van de 11^e getuige wegens dezes verwantschap met aanlegster, gegrond is en derhalve de verklaring van deze getuige bij toepassing der artikelen 283 en 387 van het Wetboek van Brug. Rechtspleging niet in aanmerking kan genomen worden;

Aangezien uit het getuigenverhoor, gehouden ten verzoeken van aanlegster, op afdoende wijze gebleken is dat verweerder regelmatig en zoals algemeen bekend, betrekkingen heeft gehad met aanlegster tijdens haar wettelijke bevruchtigingsperiode;

Aangezien dit ten genoegen van recht bewezen werd door de verklaringen afgelegd o.m. door 5^e, 7^e, 10^e en 22^e getuigen;

Aangezien verweerder het tegenbewijs dezer betrekkingen met aanlegster niet geleverd heeft;

Aangezien verweerder nalaat het resultaat mede te delen van het bij het tussenvonnis van 26 juni 1958 bevolen bloedgroepenonderzoek;

Aangezien verweerder evenmin is overgegaan tot de bewijslevering der door hem ingeroepen excepties, waartoe hij bij reeds gemeld tussenvonnis werd toegelaten;

Aangezien in zijn zittingsbesluiten van 14 mei 1959 verweerder zich thans naar de wijsheid der Rechtbank gedraagt voor wat aangaat de principiële gegrondheid van aanlegsters eisen inzake vergoeding voor kraambekosten en het onderhoudsgeld voor haar kind;

Aangezien verweerder het bedrag der door aanlegster gevorderde vergoeding voor haar bevallingskosten ten belope van 6.857 frank niet betwist;

Aangezien hij evenwel het gevorderde maandelijks onderhoudsgeld ten belope van 1.500 frank voor het kind van aanlegster overdreven acht en geenszins in verhouding met de onderscheidelijke inkomsten van partijen;

Aangezien het bedrag van 1.500 frank mag beschouwd worden als noodzakelijk maar voldoende voor het ganse maandelijks onderhoud van het kind van aanlegster;

Aangezien evenwel rekening houdend met het alimentair karakter van de gevorderde vergoeding, beide partijen hiertoe moeten bijdragen in verhouding met hun inkomsten;

Aangezien, buiten het door aanlegster voorgelegde stuk betreffende zekere van haar inkomsten in het jaar 1958, partijen nalaten enig bescheid voor te brengen omtrent hun wederzijds inkomen;

Aangezien, rekening houdend met zijn universitaire ontwikkeling, verweerder alleszins reeds thans in staat is een inkomen te verwerven dat hem toelaat een maandelijks bedrag van 1.000 frank te betalen voor het onderhoud van het kind, tot dezes 18 jaar, zodat aanlegster zelf voor eenderde moet tussenkomen in dit onderhoud;

Aangezien de vordering van aanlegster, strekkend tot bekomen van een schadevergoeding van 50.000 fr., haar door verweerder te betalen, gesteund is op de verbreking der tussen partijen gedane trouwbeloften welke door verweerder zou veroorzaakt zijn in voor aanlegster beledigende omstandigheden;

Aangezien het bestaan der trouwbeloften afdoende is gebleken uit de verklaringen op het gehouden getuigenverhoor afgelegd o.m. door de 5°, 7°, 8° en 22° getuigen;

Aangezien het eenzijdig en zelfs niet verantwoord verbreken der trouwbeloften door verweerder op zich zelf in zijnen hoofde geen enkele fout daarstelt;

Aangezien evenwel verweerder aan 3° getuige de verbreking van zijn omgang met aanlegster verrechtvaardigde, bewerende vernomen te hebben dat aanlegsters' reputatie niet goed was;

Aangezien zulke houding van verweerder bij het verbreken zijner trouwbeloften met aanlegster alleszins in zijnen hoofde een quasi delictuele fout daarstelt waardoor de eerbaarheid en de moraliteit van aanlegster in verdenking worden gebracht;

Aangezien aanlegster onbetwist het recht bezit van wege verweerder het herstel te vorderen van alle daaruit voor haar voortspruitende schade, bij toepassing van artikel 340 c) en 1382 van het Burgerlijk Wetboek (zie Dekkers : « Précis de droit civil belge » dl. I, n° 188; H. De Page, « Traité élémentaire du droit civil belge », dl. I, n° 571 en vlg.; Les Nouvelles : Droit Civil, dl. I, v° le Mariage, n° 40 en vlg.);

Aangezien het desbetreffend door aanlegster gevorderd bedrag van 50.000 frank ten titel van morele schadevergoeding, niet overdreven voorkomt, doch slechts een billijke vergoeding zou daarstellen van het haar door verweerder veroorzaakte leed, ingevolge zijn

voor haar erg beledigende handelswijze bij het verbreken van zijn omgang met aanlegster;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle andere en strijdige besluiten verwerpende,

Gehoord op openbare zitting van 13 juni 1959 dhr de Smedt, Substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies in de Nederlandse taal,

Rechtdoende op tegenspraak,

Wijst vooraf verweerder af van zijn bij originele en op 1 april 1958 aan aanlegster betekende besluiten, opgeworpen excepties als ongegrond;

Verklaart de eis van aanlegster gegrond in de hier nabepaalde mate :

Veroordeelt verweerder om aan aanlegster te betalen :

1) een bedrag van 6.857 frank, ten titel van vergoeding voor de bevallingskosten;

2) een bedrag van 50.000 frank, ten titel van schadevergoeding wegens voor aanlegster beledigende verbreking der trouwbeloften;

3) een bedrag van 1.000 frank per maand te rekenen vanaf 16 juni 1955 ten titel van onderhoudsgeld voor het kind Pattyn Frank, en tot op het tijdstip dat dit kind de leeftijd van 18 jaar zal bereiken,

al deze bedragen vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

Veroordeelt verweerder tot de gedingskosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, spijs alle verhaal en zonder borgstelling;

Verleent akte aan aanlegster van haar gedingschatting op 50.000 frank, en haar voorbehoud om het door haar gevorderd bedrag ten titel van onderhoudsgeld voor haar kind volgens de noodwendigheden en inkomsten van partijen te laten verhogen;

Verleent akte aan verweerder van zijn gedingschatting op meer dan 25.000 frank.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

1e Kamer. — 9 april 1959.

Voorzitter : M. Reynaert.

Rechters : M.M. Londes en Dehondt.

Referendaris : M. Six.

Advocaten : Mrs. Heymans en Steppe.

Zgn. feitelijke vennootschap. — Moet als een vennootschap onder gemeenschappelijke naam worden beschouwd, die in vereffening kan worden gesteld.

Een zgn. feitelijke vennootschap moet in werkelijkheid als een vennootschap onder gemeenschappelijke naam met rechtspersoonlijkheid worden aangezien, zelfs indien de oprichting niet schriftelijk tot stand kwam of de akte ervan niet of niet regelmatig gepubliceerd werd. Een dergelijke zgn. feitelijke vennootschap kan derhalve in vereffening worden gesteld. De Rechtbank zal de wijze van vereffening bepalen en de vereffenaars benoemen, indien in de statuten betreffende de liquidatie geen voorzieningen werden getroffen.

Borrey t/ Van Heule.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt te horen

ontbonden verklaren dat de feitelijke vennootschap bestaande tussen partijen, en verweerder zich tevens te horen veroordelen tot betaling van 150.000 frank, in de loop van de procedure opgevoerd tot 153.767 frank, meer 30.000 frank schadeloosstelling; en in subsidiaire orde: tot het aanstellen van één of drie deskundigen belast met het opmaken van de afrekening tussen partijen;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat de vordering tot ontbinding voorbarig is en slechts na een tijdsduur van twintig jaar zou kunnen plaatshebben en dat de gehele eis ongegrond is;

De feiten:

Overwegende dat beide partijen, samen met een zekere Ausloos, op 10 januari 1957 een overeenkomst afsloten, getiteld « convention de constitution de société en nom collectif », die zou als voorwerp hebben de aankoop, de verkoop, de verhuring, de herstelling, de invoer en de uitvoer van gebreveteerde apparaten en vooral van een speciaal apparaat genoemd « appareil ouvre-porte automatique dénommé W.C. Box »;

De drie toekomstige vennoten bepaalden in dit kontrakt hun onderscheidene verplichtingen zowel wat hun financiële inbreng als hun te leveren prestaties betrof; eveneens werd de verdeling van winst en verlies bepaald; de duur van de vennootschap werd voorzien op 20 jaar; zij kon niet vroeger een einde nemen tenzij voor één van de redenen door de wet bepaald, of door de wil van alle vennoten;

Op dezelfde datum wordt door beide partijen in zake — ditmaal met als derde vennoot een zekere Cl. Rammelaere, een tweede overeenkomst afgesloten, eveneens getiteld als zijnde een overeenkomst van stichting van een vennootschap in gemeenschappelijke naam, en ongeveer in dezelfde termen opgesteld;

Op te merken valt dat beide overeenkomsten, die voorgelegd worden, slechts door Borrey en Van Huele ondertekend zijn;

Op 24 januari 1957, d.w.z. enkele dagen nadien, ondertekenen beide partijen een nieuwe overeenkomst welke ze noemen « avenant du 24 janvier 1947 » en waarbij overeengekomen wordt dat er slechts twee vennoten zullen zijn en dat binnen de acht dagen de gestichte vennootschap een P.V.B.A. zal worden;

Overwegende dat de voorziene personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid nooit gesticht werd en partijen, bij akkoord afgesloten op 20 maart 1957 van deze stichting voorlopig afzagen;

Sedertdien schijnt de associatie een zeer beperkte werking te hebben gehad en, gezien eiser verklaart een kapitaal van 300.000 frank in de vennootschap te hebben ingebracht, waarop hij 146.233 frank zou hebben teruggekomen, waardoor hij het saldo van zijn inbreng terug, samen met 30.000 frank schadeloosstelling.

In rechte:

Overwegende dat partijen het eens zijn dat er tot hiertoe tussen hen een samenwerking bestaat in de vorm van een zogezegde feitelijke vennootschap;

Overwegende dat de vraag zich stelt of één der partijen nu de vereffening van deze feitelijke vennootschap mag benaastigen;

De verweerder werpt terecht op dat, gezien de overeenkomst van 24 januari 1957 slechts een bijvoegsel is van het kontrakt van 10 januari 1957, de bepalingen die in het laatste kontrakt niet gewijzigd werden, behouden blijven. Inderdaad bepaalt de overeenkomst van 24 januari 1957 uitdrukkelijk dat beide vennoten beslissen « volgende wijzigingen aan de overeenkomst van 10 januari 1957 aan te brengen... »;

Overwegende dat eiser dan verklaart, spijs de overeengekomen tijdsduur van 20 jaar, thans toch de ontbinding te mogen benaastigen wegens zwaarwichtige redenen, zoals voorzien in artikel 1871 van het burgerlijk wetboek;

Overwegende dat de rechtbanken oppermachtig oordelen over het feitelijk bestaan van dergelijke redenen;

Dat ter zake blijkt dat de associatie praktisch nooit haar activiteit is begonnen en het zelfs twijfelachtig is of ze wel ooit één apparaat heeft verkocht in meer dan 2 jaar tijd; dat het niet betwist wordt dat de verweerder sedert geruime tijd volledig blind is en daardoor geen enkele activiteit meer kan aan de dag leggen, en dat tussen de vennoten een blijvend misverstand bestaat welke alle samenwerking onmogelijk maakt;

Dat dit redenen zijn om voorbarig de ontbinding van een vennootschap uit te spreken (cfr. Rép. prat. Dr. belge, V° Société en nom collectif, n° 136 en volgende);

Overwegende dat een zogezegde feitelijke vennootschap in werkelijkheid mag aangezien worden als een vennootschap onder gemeenschappelijke naam (cfr. Van Ryn, t. I, 145) en de rechtspersoonlijkheid bezit (cfr. A. P. R., V° Feitelijke en schijnvennootschappen, n° 22); zelfs indien er geen geschreven stichtingsakte zou bestaan, of dat deze akte niet regelmatig zou zijn of dat ze niet zou gepubliceerd zijn (cfr. Van Ryn, t. I, 348 en vlg.);

Overwegende dat derhalve een feitelijke vennootschap « onder gemeenschappelijke naam » wel in vereffening kan gesteld worden;

Indien er in de standregelen niets bepaald is nopens de likwidatie (zoals ter zake), dan zal de rechtbank de wijze van vereffenen bepalen en vereffenaars aanstellen (A.P.R.V., V° Feitel. Vennootschappen, n° 228); er is dus geen aanleiding om één of meer deskundigen aan te stellen, zoals in de dagvaarding gevraagd, doch wel een vereffenaar;

Overwegende dat het past de vereffening te bevelen rekening houdende met de bepalingen van de stichtingsakte en daaropvolgende « avenant » en verder volgens de bepalingen vervat in de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen;

Dat het in alle geval niet opgaat nu een zeker bedrag, hetzij provisioneel, hetzij definitief, aan eiser toe te kennen, daar het niet is omdat hij een bepaalde inbreng heeft gedaan, dat hij op dezelfde inbreng zou gerechtigd zijn, zodat dat deel van de eis niet ontvankelijk is;

Om deze redenen:

De rechtbank, vonnissende tegensprekelijk, toepassing gedaan van artikel 2 uit de taalwet van 15 juni 1935;

Spreekt de ontbinding uit van de feitelijke vennootschap bestaande tussen partijen; beveelt de in vereffeningstelling van de ontbonden vennootschap, en stelt aan als vereffenaar Meester Willy Degraeve, advocaat te Oostende, L. Spilliaertstraat 16;

Verklaart niet ontvankelijk de eis strekkende tot terugbetaling van de inbreng;

Kosten ten laste van de feitelijke vennootschap;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-teenstaande hoger beroep en zonder borg.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Bianchi H.*, Wij en de misdaad. — Amsterdam, Wereldbibliotheek.
- Blécourt A. D. de*, Kort begrip van het oud-vaderlands burgerlijk recht. 7e dr. bew. door H. F. W. D. Fischer. — Groningen, J. B. Wolters.
- Chuysenaer J. L. H.*, Recht in de welvaartsstaat. Inaug. rede. — Groningen, J. B. Wolters.
- Erasmus W. P.*, Invordering van 's Rijks belastingen. — Amsterdam, FED.
- Feldbrugge F. J. M.*, Schuld in het Sovjet strafrecht. (Proefschrift Utrecht). — Nijmegen, Dekker en Van de Vegt.
- Houben J. M.*, Artikel 42 wetboek van strafrecht (Article 42 du code pénal néerlandais suivi d'un résumé français). (Proefschrift Utrecht). — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Karnemelk P.*, Bierwet 1917. — Gorinchem, J. Noor-duijn en Zoon. (De belastingwetgeving serie I. en A. Nr 6).
- Kuijer H. N. J.*, Levensverzekering en fiscus. — Amsterdam, FED. (Fiscale studiereserie Nr 12).
- Löwenstein F. J. W.*, Wezen en bevoegdheid van het bestuur van de vereniging en de naamloze vennootschap. (Proefschrift Gemeente-universiteit Amsterdam). — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Meijers E. M.*, Etudes d'histoire du droit. Publiées par les soins de R. Feenstra et H. F. W. D. Fischer. Leiden, Universitaire Pers Leiden. 3. Le droit romain au moyen âge. Première partie : A. L'enseignement du droit dans trois universités du XIIIe siècle. B. Histoire des sources.
- Muiswinkel F. L. van*, De handelsonderneming. Organisatie en techniek van de handel in theorie en praktijk. — Amsterdam, Noord-Hollandse U.M.
- Poelje G. A. van*, Wet en wezen. Uit de geschriften. — Alphen-aan-den-Rijn, N. Samsom. Tweede bundel.
- Ruyter J. de*, Ontpoldering. Studie met betrekking tot de gehele of gedeeltelijke opheffing van polders en waterschappen. — Alphen-aan-den-Rijn, N. Samsom.
- Soest C. van en A. Meering*, Leidraad bij de belastingstudie. — Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer en Zoon.
- Winsemius J. P.*, Inleiding tot het waterstaatrecht. Met medew. van G. Hubée. — Alphen-aan-den-Rijn, N. Samsom.

Frankrijk

- Blondel Cl.*, Eléments de droit civil appliqué aux assurances, L'Assurance française.
- Brochard J.*, Manuel du contrat de travail devant le Conseil de prud'hommes et la Cour. — Dalloz.
- Castaing-Sicard M.*, Les Contrats dans le très ancien droit toulousain. — Montchrestien.
- Dwerverger M.*, Droit public, Mise à jour 1959-1960. — Presses Universitaires de France.
- Ehrhard J.*, Finances publiques d'Outre-Mer. Eyrolles.
- Eszlary Ch.*, Histoire des institutions publiques hongroises. — Marcel Rivière.
- Frejaville M. et Soyer J. C.*, Manuel de droit criminel. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Hartingh F.*, Les Conceptions soviétiques du droit de la mer. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Honorat A.*, Les Innovations de décret du 20 mai 1955

- relatif aux faillites et règlements judiciaires. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Hubrecht G.*, Notions essentielles de droit civil. — Sirey.
- Laubadère A. de*, Les Réformes administratives de 1958-1959. Addendum au Traité élémentaire de droit administratif. 2e éd. 1957. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- La Bellegou-Beguin G.*, L'Evolution des institutions municipales toulonnaises des origines au milieu du XVIe siècle. — La Pensée universitaire.
- Mas G. et Ravaux C.*, Législation professionnelle. — Dunod.
- Mazeaud L.*, Droit commercial. — Edit. Montchrestien.
- Pagué*, La Propriété et les besoins. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Planiol M. et Ripert G.*, Traité pratique de droit civil français. 2e éd. T. IX. Les Régimes matrimoniaux, 2e partie. — Lib. Générale de Droit et de Jurisprudence.
- Radix J.*, L'Ingénieur et les problèmes commerciaux et législatifs de l'entreprise. — Dunod.
- Sicalas P.-André*, Le Cautionnement solidaire en matière civile, commerciale et cambiaire. — La Pensée universitaire.
- Trotabas J.-Baptiste*, La Notion de laïcité dans le droit de l'Eglise catholique et de l'Etat républicain. — La Pensée universitaire.
- Vouin R. et Léauté J.*, Droit pénal et procédure pénale. — Presses Universitaires de France.

Engeland

- Abraham H. J.*, Courts and Judges : An Introduction to the Judicial Process. — N.Y. Oxf. U.P.
- Anderson J. N. D.*, Islamic Law in the Modern World. — Stevens & Sons.
- Beattie C. N.*, The Elements of Estate Duty. — Butterworth.
- Butts G. M.*, Modern County Court Procedure. — Solicitor's Law.
- Fifoot C. H. S.*, Judge and Jurist in the Reign of Victoria. — Stevens & Sons.
- Friedmann W.*, Law in a Changing Society. — Stevens & Sons.
- Friedmann W. G. & R. C.*, Legal Aspects of Foreign Investment. — Stevens & Sons.
- Geldart W.*, Elements of English Law, Home Sir W. Holdsworth & H. G. Hanbury, Oxf. U.P.
- Gribble L.*, Murders Most Strange. — J. Long.
- Hart H. L. & A. M. Honoré*, Causation in the Law. — Oxf. U.P.
- Inglis R. D.*, Conflict of Laws. — Sweet & M.
- Korowicz M. S.*, Introduction to International Law. — Nijhoff.
- Marshall H. H.*, Natural Justice. — Sweet & M.
- Mason A. T. & W. M. B.*, American Constitutional Law; Introductory Essays and Selected Cases. — Prentice-Hall.
- Musolf L. D.*, Public Ownership and Accountability; The Canadian Experience. — Harvard U.P. Oxf. U.P.
- Phipson S. L.*, Manual of the Evidence. Sweet & M.
- Ruoff T. B. F.*, Concise Land Registration Practice. — Sweet & M.
- Times*, Guide to the House of Commons, 1959. — Times Pub. Co.

Zwitserland

- Burkhard Heidi Elisabeth*, Die Bewilligungspflicht für öffentliche Sammlungen zu wohltätigen und ge-

- meinnützigen Zwecken. — Winterthur, Schellenberg, 1959.
- Häfliger Fritz*, Grundstückverkehr und Hypothekarrecht, 2 Aufl. — Zürich, Schweizer, Kaufmänn. Verein, 1959.
- Hindermann Walter Eduard*, Todesfall, Erbgang. — Zürich, Verlag Organisator, 1959.
- Kistler Peter*, Das Römer Haftungsabkommen von 1952, Abkommen über Schäden, welche Dritten auf der Erde durch ausländische Luftfahrzeuge zugefügt werden. — Winterthur, Schellenberg, 1959.
- Ribi Hans*, Von der Übertragung der Wertpapiere. — Aarau, Sauerländer, 1959.
- Rüdin-Bader Sylvia*, Die erbrechtliche Stellung der Stiefkinder und Halbgeschwister nach zürcherischen Rechtsquellen. — Aarau, Sauerländer 1959.
- Steiner Heinrich*, Das Grundrecht der Unverletzlichkeit der Wohnung. — Zürich, Juris-Verlag. 1959.

Oostenrijk

- Sonn Alexander*, Warenzeichenrecht, Das Markenschutzgesetz mit den einschlägigen Bestimmungen, dem Pariser Unionsvertrag, dem Madrider Markenabkommen mit ausführl. insb. entwicklungsgeschichtl. Anmerkungen zum Markenschutzgesetz, den Materialien, sowie einer Übersicht d. Rechtsprechung, Alexander Sonn, Heinrich Prettenhofer, Franz, Koch Nachtr. 1959, Wien, Manz 1959.
- Stahr Fritz*, Die familie, Eine leichtfabliche, ministeriell genehmigte Darstellung wissenschaftlicher Rechtsgebiete. 1959.

Duitsland

- Albrecht Günter*, Dokumente zur Staatsordnung der Deutschen Demokratischen Republik, Grundlegend überarb. u. wesentl. erw. Ausg. Neuaufl. In 2 Bden. Bd. 2. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl., 1959.
- Bachof Otto*, Grundgesetz und Richtermacht, Rede bei d. feierl. Übergabe d. Rektorats zu Beginn d. Sommersemesters am 2 Mai 1959. — Tübingen, Mohr, 1959.
- Boock Georg*, u. *Rudi Reuther*, Wohnraumerfassung und Wohnraumverteilung, Eine ausführl. Erl. d. gesetzl. Bestimmungen über d. Wohnraumlenkung. 2. überarb. Aufl. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1959, Schriftenreihe Demokrat. Aufbau.
- Brinkmann Karl*, Die rechtswissenschaftliche Seminar- und Doktorarbeit. Eine Aufbauanleitung. — Berlin u. Frankfurt a. M., Vahlen, 1959.
- Bühler Ottmar*, Grundriss des Steuerrechts, Aufl. Beil. — Wiesbaden, Gabler, 1959.
- Eisel Josef*, Das Mutterschutzgesetz, Gesetz zum Schutze d. erwerbstätigen Mutter vom 24 Jan. 1952 u. seine Anwendung, Aufl. Ersatzbl. — Lfg. Essen, Haarfeld, 1959.
- Erler Adalbert*, Quellen zur Vorlesung Deutscher Rechtsgeschichte. — Frankfurt a. M., Klostermann, 1959.
- Ferid Murard* u. *Karl Firsching*, Internationales Erbrecht. Quellensammlung mit systemat. Darstellungen d. materiellen Erbrechts sowie d. Kollisionsrechts d. wichtigsten Staaten. — München u. Berlin, Beck, 1959.
- Freund Richard*, Das Polizei- und Ordnungsrecht des Landes Nordrhein-Westfalen. — Köln, R. Müller, 1959.

- Gieseke Paul*, Eigentum und Grundwasser. — Köln u. Opladen, Westdt. Verl. 1959, Veröffentlichungen d. Arbeitsgemeinschaft f. Forschung d. Landes Nordrhein-Westfalen. Geisteswiss.
- Hellmer Joachim*, Kriminalpädagogik. Eine Einf. in ihre Probleme. — Berlin, Duncker & Humblot, 1959.
- Hirsch Ernst Eduard*, Leitfaden für das Studium des Handels- und Gesellschaftsrechts, 2, durchges. u. erg. Aufl. — Berlin u. Frankfurt a. M., Vahlen, 1959.
- Kaufmann Armin*, Die Dogmatik der Unterlassungsdelikte. — Göttingen, Schwartz, 1959.
- Knur Alexander*, Probleme der Zugewinnngemeinschaft. — Köln u. Opladen, Westdt. Verl. 1959, Arbeitsgemeinschaft f. Forschung d. Landes Nordrhein-Westfalen.
- Ksoll Eberhard*, Verwaltungsrechtsfälle und Klausuren mit Lösungen. — Düsseldorf, Müller-Albrechts, 1959, Dr. Ksoll's jurist. Kurzlehrbücher.
- Ksoll Eberhard*, Strafrecht. — Düsseldorf, Müller-Albrechts, 1959, Dr. Ksoll's jurist. Kurzlehrbüch.
- Ksoll Eberhard*, Sachenrecht, 3. erw. Aufl. — Düsseldorf, Müller-Albrechts, 1959, Ksoll's jurist. Kurzlehrbücher.
- Ksoll Eberhard*, Schuldverhältnisse, Allgemeiner Teil, 3. erw. Aufl. — Düsseldorf, Müller-Albrechts, 1959, Dr. Ksoll's jurist. Kurzlehrbücher.
- Linkhorst Kurt*, Produktionsgenossenschaften des Handwerks, Eine Zustellung d. wichtigsten gesetzl. Bestimmungen mit Anm. u. Sahreg. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1959.
- Mitteilungen* aus der Forschungsstelle für Völkerrecht und Ausländisches Öffentliches Recht der Universität Hamburg und dem Institut für Auswärtige Politik. — Herbert Krüger, 1959, Hamburg, 1959.
- Müller Otthinrich*, Rechts- und Steuerprobleme des Apothekers. — Darmstadt, Nürnberg, Düsseldorf, Berlin, Stoytscheff, 1959.
- Nass Klaus Otto*, Wahlorgane und Wahlverfahren bei Bundestags- und Landtagswahlen, Grundlagen d. Wahlvollzuges. — Göttingen, Schwartz, 1959.
- Nass Gustav*, Der Mensch und die Kriminalität. — Köln, Berlin, Heymann, 1959.
- Nawiasky Hans*, Allgemeine Staatslehre, Einsiedeln. — Zürich, Köln, Benziger, 1958.
- Schorn Hubert*, Der Richter im Dritten Reich, Geschichte u. Dokumente. — Frankfurt a. M., Klostermann, 1959.
- Schulte Günter*, Recht des Einzelhandels, Das Gesetz über d. Berufsausübung im Einzelhandel mit erl. Anm. u. d. wichtigsten Sonderbestimmungen, f. d. Einzelhandel. — Göttingen, Schwartz, 1959.
- Siegfried Franz Ferdinand*, Die Eheschliessung vor nicht-staatlichen Stellen im System der fakultativen Zivilehe. — Bielefeld, Heimat-Verl., Giese-king, 1958.
- Sixtus Bernd* u. *Franz Haep*, Das Kindergeldgesetz und seine Anwendung, Gesetz über d. Wewährung von Kindergeld u. d. Errichtung von Familienausgleichskassen vom 13 Nov. 1954, mit Erg.-Gesetzen u. Durchführungsvorschriften. 2 Aufl. Ersatzbl. — Lfg. Essen Haarfeld, 1959.
- Steiner Alois*, Staatsformen und Inhalt geltender Verfassungen aus 5 Erdteilen. — Hamburg, Verl. Kriminalistik, 1959.
- Szlezak Ludwig*, Das Staatsangehörigkeitsrecht von Ungarn, Frankfurt a. M., Berlin, Metzner, 1959. Sammlung geltender, Staatsangehörigkeitsetze.
- Urbanek Kurt*, Das Heimkehrrecht der deutschen Aus-

getriebenen, ein Anspruch des positiven Völkerrechts. — Dortmund, Lensing, 1959.

Wambsganz Ludwig, Die Bauleitplanung im Künftigen Bundesbaugesetz. — Köln -Braunsfeld, Müller, 1959, Schriftenreihe d. Bundesministers f. Wohnungsbau.

Weber Hans, Die Staats- und Rechtslehre Plutarchs von Chaironeia. — Bonn, Bouvier, 1959, Schriften zur Rechtslehre u. Politik.

Weisgerber Leo, Sprachenrecht und europäische Einheit. — Köln u. Opladen, Westdt. Verl., 1959. Arbeitsgemeinschaft f. Forschung d. Landes Nordrhein-Westfalen.

Wiefels Josef, Zivilprozess. — Düsseldorf, Schwann; Stuttgart, Kohlhammer, 1959, Schaeffers Grundriss d. Rechts u. d. Wirtschaft.

MEDEDELINGEN

XIIe interuniversitair rechtscongres Leuven 14-15 januari 1960.

Wij delen hieronder het programma mede van het XIIe Interuniversitair Rechtscongres dat te Leuven zal gehouden worden op 14-15 januari 1960.

Donderdag 14 januari 1960

10 u. : Openingszitting (Universiteitshallen, Kraekenstraat, 3). — Welkomwoord door Prof. Z. Van Hee (Leuven). Uiteenzetting door Prof. E. Van Bogaert (Gent) over : « De Europese beweging tegenover de andere regionale statenvormingen ».

15 u. : Namiddag gewijd aan de rechtsvergelijking door het Studiecentrum voor Buitenlands Recht en Rechtsvergelijking ingericht in het Kasteel Arenberg te Heverlee. — Prof. H. Drion (Leiden) spreekt over « De Dwaling in het Contractenrecht ». Muzikale omlijsting door het Collegium Musicum. Receptie.

19 u. : Banket in het Hof ter Bank (Heverlee).

21 u. : Concert in het Kasteel Arenberg, door het Collegium Musicum uitgevoerd o.l.v. Bernard De Reuse, met medewerking van leden van het N.I.R.; « De Eerste Concertmuziek der Nederlanden ».

Vrijdag 15 januari 1960

9.30 u. : Discussievergadering over de hervormingsplannen van het hoger Rechtsonderwijs. Uiteenzetting door Prof. R. Dekkers (Gent en Brussel). Debat, ingeleid door Prof. J. De Meyer (Leuven).

11.30 u. : Receptie op het Stadhuis, aangeboden door de Heer Burgemeester van Leuven,

14.30 u. : Pleitoefening in het Gerechtsgebouw van Leuven (Correctionele zaal). Assizenzaak, gepleit door studenten van de verschillende universiteiten. Ontvangst door Mter H. Nelissen, voorzitter van de Conferentie der Jonge Balie.

17 u. : Slotvergadering in het Spaelberchinstituut, Kraekenstraat; Prof. G. Van Dievoet spreekt over « Een hervormingspoging der rechterlijke organisatie in de XVIIIe eeuw ».

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

Wij ontvingen van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel onderstaand rondschrĳven :

* * *

Mijnheer de Senator,
Mijnheer de Volksvertegenwoordiger,

Betreft : Kultuurraden - ontwerp Eyskens-Harmel.

Wij vernemen dat het ontwerp van organieke wet betreffende de Kultuurraden op de dagorde staat van de Senaatskommissie voor Kulturele Zaken en weldra zal besproken worden.

Wij hebben de eer Ued. hierna het standpunt mede te delen van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel stelt vast dat de Openbare Macht op de taalwet in bestuurszaken meent te kunnen steunen om de talenttelling aan de Nederlandse Kultuurgemeenschap op te dringen, doch de nodige kracht mist om de andere bepalingen van dezelfde taalwet en de taalwetgeving op de instellingen van openbaar belang, op het leger, op het gerecht en op het onderwijs te doen toepassen.

De kordaatheid van de openbare macht, wanneer het erop aan komt de Nederlandse kultuurgemeenschap te beproeven, en de zwakheid van de openbare macht wanneer het erop aan komt de taalrechten van dezelfde gemeenschap te beveiligen, kost aan de Nederlandse kultuur zeer duur.

Het doel van de Kultuurraden is het bevorderen van de ontwikkeling van de Nederlandse kultuur. Welnu, dit doel kan slechts volledig bereikt worden mits de Nederlandse kultuurraad uitgerust wordt met de vereiste bevoegdheden om de taalwetgeving in haar geheel te doen eerbiedigen.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel heeft het regeringsontwerp houdende oprichting van de Kultuurraden in dat opzicht onderzocht. Het besluit is dat het ontwerp in dat opzicht ernstig te kort schiet :

1. De regering is niet verplicht de Kultuurraden te raadplegen in verband met de taalwetgeving en de onderwijswetgeving. Het adviesrecht van de Kultuurraden was in het in 1938 getroffen koninklijk besluit dwingend en zou in het huidige geval eveneens dwingend moeten zijn, zoniet zouden de nieuwe Kultuurraden een stap achteruit zijn ten opzichte van 1938.

2. De ontworpen Kultuurraden zijn niet in staat zich een volledig beeld van de toestanden in de administratie, in het leger, in het gerecht en in het onderwijs te vormen, daar niet voorzien wordt dat zij mededeling ontvangen van de verslagen over de overtrekking van de taalwetten in de ministeries, parastatalen en privé-instellingen van openbaar belang, in het leger en de rijkswacht, in de provincies en gemeenten, in het gerecht en in het onderwijs.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel is de mening toegedaan dat, benevens de verslagen over de aan de Vaste Kommissie voor Taaltoezicht gerichte klachten, de Kultuurraden eveneens zouden moeten ontvangen de verslagen van de bestaande en in oprichting zijnde departementele taaltoezichtkommissies, van de Taaltoezichtkommissie in het leger, van de gouverneurs en de arrondissementskommissarissen, van de taal inspecteurs van het onderwijs, enz. Kortom, de Kultuurraden zouden de bevoegdheid moeten hebben de met taaltoezicht belaste overheden of de aan de taalwetgeving onderworpen diensten, instellingen en

personen te verplichten jaarlijks een verslag in te dienen over de naleving van de regeling inzake het gebruik der talen. Zodoende zouden de ontworpen kultuurraden, de toestanden kennende, gezagvolle adviezen kunnen geven betreffende het gebruik der talen, het onderwijs en de kulturele betrekkingen met het buitenland.

3. De ontworpen kultuurraden zijn niet gewapend om de traditionele overtreding van de taalwetgeving door de openbare machten, de privé-instellingen van openbaar belang en de privé personen te verhelpen. Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel vraagt zeer nadrukkelijk dat de Nederlandse Kultuurraad zou beschikken over de volgende bevoegdheden:

1° Het klachtrecht bij de Raad van State;

2° De intrekkingmacht ten opzichte van erkende of gesubsidieerde instellingen en personen.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel eist voor de ontworpen kultuurraden op het recht als klager bij de Raad van State op te treden om de vernietiging te bekomen van de onwettelijke handelingen en benoemingen verricht door aan de taalwetgeving onderworpen overheden, instellingen en privé personen. Dit klachtrecht zou mogen uitgeoefend worden zolang de onwettelijke handeling of benoeming niet ter kennis van de Kultuurraden gebracht wordt door de verantwoordelijke overheids- of privé-persoon.

Wat de erkende, aangenomen en onder gelijk welke vorm gesubsidieerde instellingen en personen betreft eist het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel dat wanneer de Nederlandse Kultuurraad vaststelt dat zij geen gevolg geven aan de uitspraken van de met het taaltoezicht belaste overheden of taalinspektoren, de erkennende, aannemende of subsidiërende overheden, op verzoek van de Nederlandse Kultuurraad, de erkenning en de aanneming moeten intrekken en het uitkeren van subsidies moeten stopzetten.

Wat de instellingen en personen betreft die de erkenning, de aanneming of de subsidiëring aanvragen, eist het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel dat de erkenning, de aanneming en de subsidiëring slechts mag verleend worden nadat de Nederlandse Kultuurraad een gunstig verslag over de naleving van de taalverplichtingen door de betrokken instellingen of personen zal uitgebracht hebben.

Dit zijn enkele tekortkomingen van het ontwerp van organieke wet betreffende de Kultuurraden en enkele voorstellen van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel. Zij zijn ingegeven door de bekommernis de Kultuurraden te wapenen om de vrije ontplooiing van de Nederlandse taal in de Nederlandse gemeenschap dank zij de stipte toepassing van de taalwetgeving te verzekeren.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel stelt zijn ervaring ter beschikking van de heren Senatoren en Volksvertegenwoordigers, om de schijnbare macht die het regeringsontwerp aan de Kultuurraden geeft door een werkelijke macht, te vervangen.

Met de meeste hoogachting,

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de Vrederechters, jrg. 1959 - nr 11 :
R. Rasir, Loi sur la compétence. Articles 24 et 37.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht, jrg. 1959 - nr 4-5 :

D. Van Duyne, De vorming van hogere bestuursambtenaren in Nederland. — M.V. Polak, Het Bremens tabakarrest, een volkenrechtelijk probleem. — G.F. De Cuyper, Het voorrecht van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid. — A. De Pover, Genot van de burgerlijke en politieke rechten als vereiste voor toelating tot de openbare ambten. — Het ontslag van ambtswege van de gefailleerde notaris. — P. Berckx, Is de voor- en de beroepsopleiding van het rijkspersoneel ook praktisch te verwezenlijken? — R. Vekeman, Schadevergoeding wegens waardevermindering van de aangrenzende percelen bij afschaffing van een weg.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jrg. 1959 - nr 12 :
Pensioenen. — Politie. — Secretaris. — Alfabetische tafel. — Chronologische tafel.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960 - nr 1 :

B.V.A. Röling, De Balie en het Volkenrecht. — J. Zaaijer, Propaganda. — J.C. Van Oven, Het werk aan het Nieuwe Burgerlijk Wetboek. — J.A.E. Buiskool, Wijziging van de dienstplichtwet.

Ars Aequi, jrg. 1959 - nr 3 :
E. Portalis, Exposé de Motifs. — A. Wendels, Wetgeving (Strafrecht).

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1959 - nr 468 :

A.S. Fransen van de Putte, Bij afscheid van Mr Sanders als redacteur. — Rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1960 - nr 4611 :

H. J. Bleeker, Dading en rechtsdwaling. — J. C. van Oven, Het werk aan het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — H. Drion, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht (VII).

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - nr 4260 :

J. Kirkpatrick, La capacité et les pouvoirs des femmes mariées belges depuis les lois des 30 avril 1958 et 22 juin 1959.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, jrg. 1959 - nr 10 :

Jurisprudence.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique, jrg. 1959 - nr 12 :

Etat civil. — Bibliographie. — Commission d'assistance publique. — Etat civil. — Adoption. — Nationalité. — Revue de la jurisprudence.

Revue internationale de Criminologie et de Police Technique, jrg. 1959 - nr 4 :

M. Kraemer-Bach, Récente réforme judiciaire en France. — J. Graven, Les moyens admissibles d'investigation moderne dans l'enquête de police et l'instruction pénale. — G. Maudet, Le Polygraphe et son utilisation en Justice. — P.F. Ceccaldi, La validité de la méthode de Mezger. — Recherches sur la détermination de l'âge des documents manuscrits à l'encre ordinaire. — T. Guillemat, Le radiotachymètre.